

confederació sindical de comissions
obreres del país valencià
secretaria política social i joventut

IMPLANTACIÓ DEL SISTEMA PER A L'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA AL PAÍS VALENCIÀ

DADES AMB DATA 31 D'OCTUBRE DE 2020

desembre de 2020

Edició:

Secretaria de Política Social i Joventut
CS CCOO PV

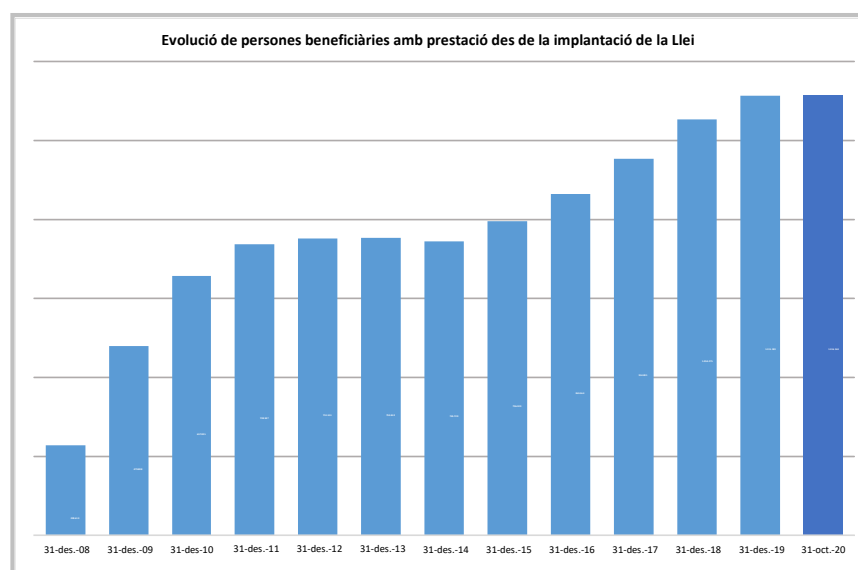
Amb la col·laboració:

ÍNDEX

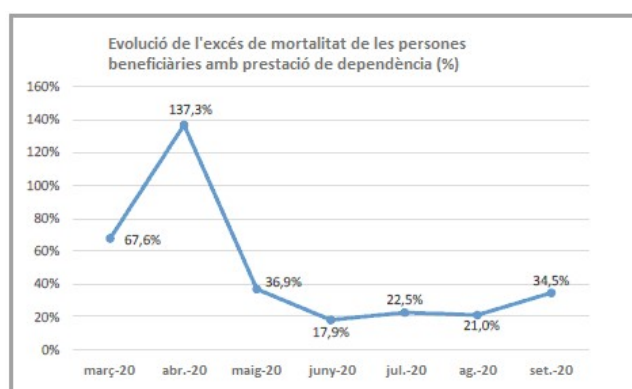
- 1.- Persones beneficiàries-Àmbit estatal. Impacte covid-19**
- 2.- Sol·licituds. Impacte covid-19**
- 3.- Prestacions**
- 4.- Graus, nivells i perfils**
- 5.- Persones cuidadores no professionals**
- 6.- Llista d'espera**
- 7.- Conclusions**
- 8.- Fonts**

1.-PERSONES BENEFICIÀRIES-ÀMBIT ESTATAL. IMPACTE COVID-19

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imsero). Traduït de l'Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020. Traducció pròpia.

La xifra total de persones beneficiàries que perceben alguna prestació del Sistema de Dependència amb data 31 d'octubre de 2020 és d'1.116.561, prop de 10.500 persones més que a l'octubre de 2019. Des de l'inici de la posada en marxa de la Llei, el creixement ha sigut constant excepte l'any 2014 i durant enguany 2020 en el qual la tendència s'ha estancat, per culpa entre altres motius de la pandèmia que estem patint que ha dificultat, sobretot durant l'estat d'alarma, la tramitació d'expedients. Fins l'any passat l'increment anual de persones beneficiàries anava en augment constant, i se situava de mitjana en unes 85.000 persones noves que accedien al Sistema. De començament d'any ençà s'ha produït tan sols un increment en el Sistema de 1.378 persones, per la qual cosa tot fa pensar que enguany 2020 es tancarà amb un increment menor al d'anys anteriors.

Font: Informe MoMo en el Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència amb data 31 d'octubre de 2020 Imsero. Traducció pròpia.

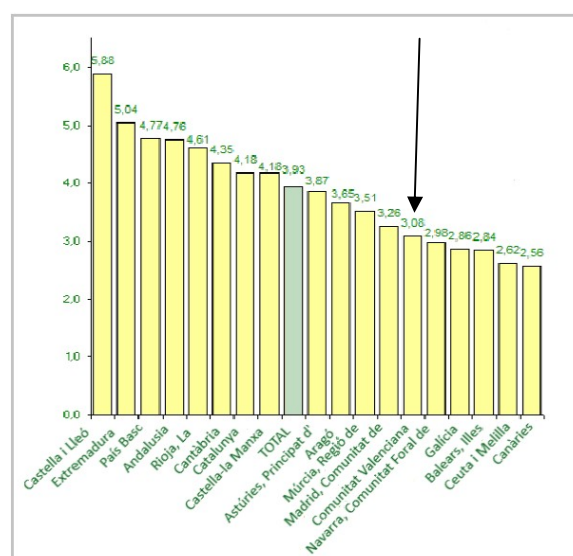
La pandèmia ha provocat un escenari diferent pel que fa a les defuncions. Se n'ha produït un increment significatiu entre les persones que estaven rebent una prestació, això també ha fet que el nombre total de beneficiaris del Sistema siga tan baix.

Del total de persones dependents ateses amb serveis o prestacions s'observa un excés de mortalitat de 34.929 persones entre març i setembre de 2020 (3,11 % del total de persones ateses).

2.- SOL·LICITUDS. IMPACTE COVID-19 PAÍS VALENCIÀ

ÀMBIT TERRITORIAL	Població CA		Sol·licituds registrades	
	Nre.	% s/total nacional	Nre.	% s/població CA
Andalusia	8.414.240	17,89	400.152	4,76
Aragó	1.319.291	2,81	48.216	3,65
Astúries, Principat d'	1.022.800	2,17	39.532	3,87
Balears, Illes	1.149.460	2,44	32.701	2,84
Canàries	2.153.389	4,58	55.179	2,56
Cantàbria	581.078	1,24	25.285	4,35
Castella i Lleó	2.399.548	5,10	141.211	5,88
Castella - la Manxa	2.032.863	4,32	84.874	4,18
Catalunya	7.675.217	16,32	320.621	4,18
Comunitat Valenciana	5.003.769	10,64	154.173	3,08
Extremadura	1.067.710	2,27	53.835	5,04
Galícia	2.699.499	5,74	77.310	2,86
Madrid,	6.663.394	14,17	217.143	3,26
Comunitat de				
Múrcia, Regió de	1.493.898	3,18	52.474	3,51
Navarra,				
Comunitat Foral de	654.214	1,39	19.489	2,98
País Basc	2.207.776	4,69	105.332	4,77
Rioja, La	316.798	0,67	14.614	4,61
Ceuta i Melilla	171.264	0,36	4.494	2,62
TOTAL	47.026.208	100,00	1.846.635	3,93

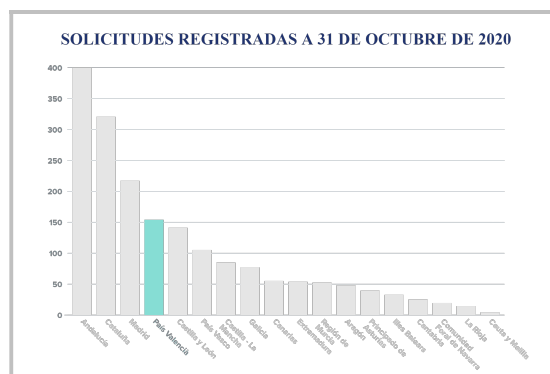
Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020. Traducció pròpia.

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020. Traducció pròpia.

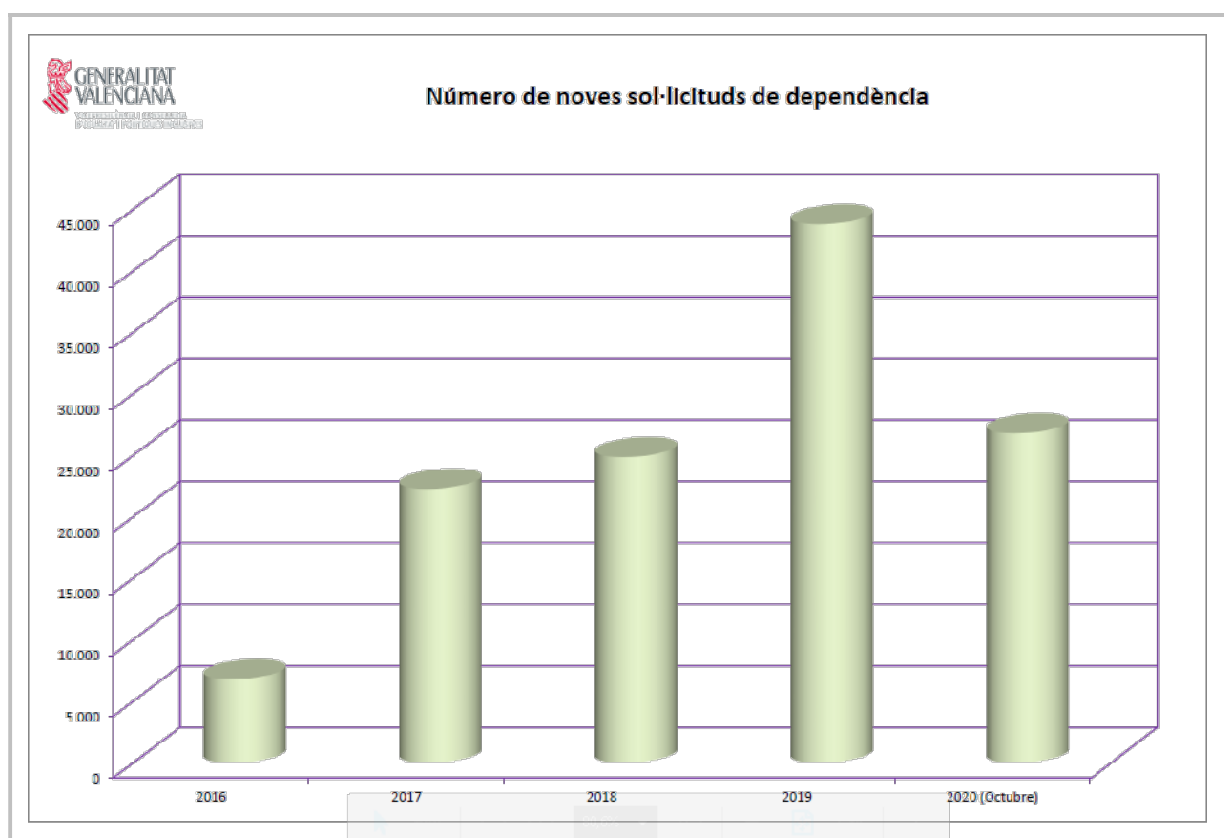
De la totalitat de sol·licituds presentades a tot l'Estat fins a 31 d'octubre de 2020 (1.846.635) al País Valencià s'han registrat 154.173 sol·licituds, és a dir el 8,34 %, i se situa en la 4a comunitat autònoma en registre de sol·licituds. A la nostra comunitat s'ha produït un increment considerable en les sol·licituds que es presenten des de l'any 2016, motivat per una millora en la gestió que ha fet que es reactive la demanda. Hi ha major confiança en la població, a causa del procediment que s'aplica des de llavors, que ha permés una agilitació major de la tramitació d'aquestes.

Malgrat aquesta millora, continua quedant molt per fer. El nombre de sol·licituds és major cada mes encara que continua sent inferior a la mitjana estatal, malgrat això, l'avanç hi és considerable.

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imsero) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

De la població resident a Espanya, el 3,93 % ha sol·licitat en algun moment la valoració del grau de dependència. No obstant això, al País Valencià solament el 3,08 % ha realitzat aquest tràmit. Estem a la cua de sol·licituds respecte a la població total. Aquesta dada té la seua causa principal en els primers anys d'implantació del Sistema a la nostra comunitat, en els quals no s'hi va fer una gestió i implantació adequada. És per això, que hem estat en les últimes posicions respecte a la implantació de la Llei. A més, amb les retallades en les prestacions i les seues intensitats produïdes a partir de 2012 les persones no veien factible iniciar el procediment.

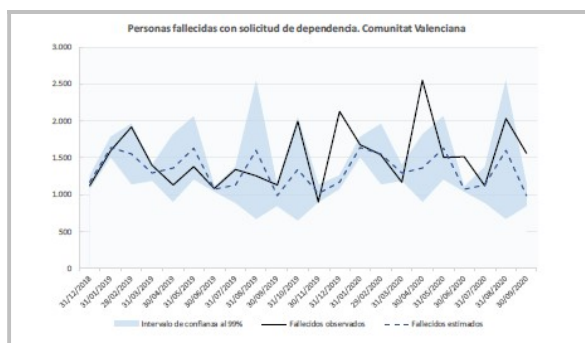
Font: Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

En un altre ordre de qüestions, l'impacte produït per la pandèmia pel que fa a defuncions, tant en persones pendents de reconeixement de la seua situació de dependència com de beneficiàries, ha sigut demolidor.

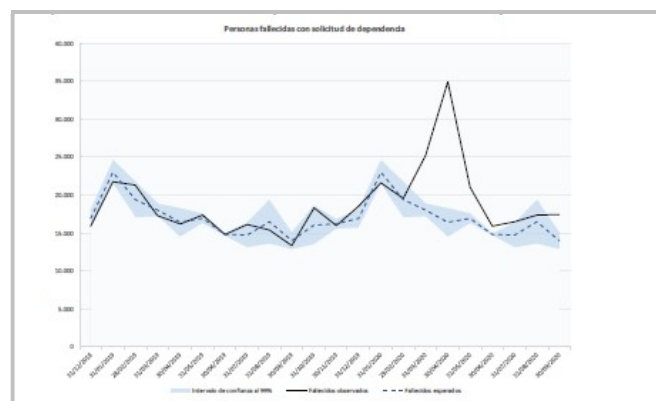
En el cas d'aquelles persones que havien sol·licitat el reconeixement de la seua situació de dependència al País Valencià, s'hi ha produït un 29,9 % més de defuncions de les esperades, la qual cosa significa 2.712 persones més de la tendència natural que hi han mort estant a l'espera.

En el cas de les persones en situació de dependència beneficiàries d'una prestació, l'excés de defunció se situa en un 60,1 % que correspon a 2.964 persones mortes, un increment molt important l'origen del qual, previsiblement, pot estar motivat pel nombre elevat de persones que han mort en els centres d'atenció residencial durant els últims mesos.

La taxa de persones amb prestació en residència mortes per cada 1.000 és superior a la taxa amb prestació de suport en el domicili mortes per cada 1.000 persones.

COMUNITAT VALENCIANA								
Personas con solicitud de dependencia fallecidas					Personas beneficiarias con prestación fallecidas			
Fecha de fallecimientos	Observadas	Esperadas	Exceso	% Exceso	Observadas	Esperadas	Exceso	% Exceso
mar.-20	1.172	1.294	32	2,4%	717	796	26	3,2%
abr.-20	2.552	1.357	1.195	88,0%	1.752	669	1.083	162,0%
may.-20	1.504	1.632	0	0,0%	1.033	737	296	40,1%
jun.-20	1.511	1.073	438	40,9%	961	662	299	45,1%
jul.-20	1.119	1.130	45	4,0%	874	717	157	22,0%
ago.-20	2.032	1.605	427	26,6%	1.369	721	648	89,9%
sep.-20	1.564	991	574	57,9%	1.083	628	455	72,5%
TOTAL	11.454	9.082	2.712	29,9%	7.789	4.930	2.964	60,1%

En l'àmbit estatal entre març i setembre de 2020 s'observa un excés de mortalitat de 40.065 persones en el SAAD (un increment del 36,0 % del que s'esperava) que afecta un 2,11 % del total de sol·licitants del SAAD.

3.-PRESTACIONS

3.1. Persones beneficiàries i prestacions

PRESTACIONS

ANY	PERSONES BENEFICIÀRIES AMB PRESTACIONS	PREVENCIÓ DEPEND. I PROMOCIÓ A. PERSONAL		TELEASSISTÈNCIA		AJUDA A DOMICILI		CENTRES DE DIA/NIT		ATENCIÓ RESIDENCIAL		P.E. VINCULADA SERVEI		P.E. CURES FAMILIARS		P.E. ASSIST. PERSONAL		TOTAL		RÀTIO DE PRESTACIÓ PER PERSONA BENEFICIÀRIA
	Nre.	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.
Amb data 31 octubre 2018	71.436	618	0,83	3.237	4,34	100	0,13	6.717	9,01	11.481	15,38	12.115	16,26	40.253	54,02	10	0,01	75.511	100	1,04
Amb data 31 octubre 2019	85.199	767	0,85	4.479	4,95	154	0,17	6.933	7,66	12.066	13,32	15.132	16,71	51.011	56,33	22	0,02	90.564	100	1,06
Amb data 31 octubre 2020	99.271	886	0,83	5.151	4,81	1.638	1,53	7.145	6,67	11.191	10,44	17.359	16,20	63.755	59,50	32	0,03	107.157	100	1,08

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imsero).

Amb data 31 d'octubre de 2018 el nombre de persones beneficiàries a la nostra comunitat se situava en 71.436, actualment en són 99.271.

No obstant això, si observem el tipus de prestació que reben, any rere any s'augmenta el percentatge de la prestació de cures familiars, la qual cosa inevitablement comporta una falta de professionalització en l'atenció i les cures de les persones en situació de dependència. Cal destacar que aquest augment va en detriment de l'atenció residencial i els centres de dia i de nit que va disminuint. En la resta de prestacions, es produeixen canvis a l'alça o a la baixa poc significatius.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut de Majors i Serveis Socials (Imsero) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

ÁMBITO TERRITORIAL		PRESTACIONES																		RATIO DE PRESTACIONES POR PERSONA BENEFICIARIA
	PERSONAS BENEFICIARIAS CON PRESTACIONES	Prevención Dependencia y Promoción A.Personal		Teleasistencia		Aguda a Domicilio		Centros de Día/Noche		Atención Residencial		P.E Vinculada Servicio		P.E Cuidados Familiares		P.E Asist. Personal		TOTAL		
	Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	
Andalucía	225.122	1.442	0,47	91.563	30,09	96.463	31,70	13.281	4,37	24.605	8,09	4.385	1,44	72.502	23,83	13	0,00	304.254	100,00	1,35
Aragón	31.665	3.706	9,88	2.953	7,87	4.086	10,89	1.577	4,20	3.531	9,41	5.658	15,08	16.004	42,66	0	0,00	37.515	100,00	1,18
Asturias, Principado de	23.820	6.661	21,77	1.653	5,40	5.037	16,47	2.328	7,61	3.174	10,38	2.681	8,76	9.054	29,60	4	0,01	30.592	100,00	1,28
Balears, Illes	22.760	5.420	14,95	8.387	23,13	1.204	3,32	1.529	4,22	2.410	6,65	948	2,61	16.367	45,13	0	0,00	36.265	100,00	1,59
Canarias	25.111	320	1,21	1.008	3,80	27	0,10	4.740	17,88	3.881	14,64	6.968	26,28	9.570	36,09	0	0,00	26.514	100,00	1,06
Cantabria	17.021	6.363	24,52	2.460	9,48	1.340	5,16	1.810	6,97	4.737	18,25	0	0,00	9.241	35,61	0	0,00	25.951	100,00	1,52
Castilla y León	105.165	13.011	9,26	14.538	10,35	23.736	16,90	7.875	5,61	8.124	5,78	43.368	30,88	28.472	20,27	1.337	0,95	140.461	100,00	1,34
Castilla - La Mancha	59.928	7.279	9,86	15.054	20,39	16.255	22,02	3.009	4,08	10.629	14,40	8.114	10,99	13.463	18,24	23	0,03	73.826	100,00	1,23
Cataluña	157.433	545	0,28	21.264	10,93	31.814	16,35	12.500	6,42	31.938	16,41	16.168	8,31	80.264	41,25	76	0,04	194.569	100,00	1,24
Comunitat Valenciana	99.271	886	0,83	5.151	4,81	1.638	1,53	7.145	6,67	11.191	10,44	17.359	16,20	63.755	59,50	32	0,03	107.157	100,00	1,08
Extremadura	28.585	1.213	3,87	1.867	5,96	997	3,18	2.059	6,57	3.959	12,64	14.707	46,95	6.520	20,82	0	0,00	31.322	100,00	1,10
Galicia	62.040	4.967	6,79	5.954	8,14	23.388	31,99	7.124	9,74	7.955	10,88	9.701	13,27	13.917	19,03	111	0,15	73.117	100,00	1,18
Madrid, Comunidad de	133.814	3.120	1,83	48.735	28,52	31.640	18,51	13.494	7,90	19.611	11,47	17.668	10,34	36.554	21,39	88	0,05	170.910	100,00	1,28
Murcia, Región de	35.192	3.841	8,75	6.304	14,36	1.060	2,42	3.743	8,53	4.551	10,37	1.748	3,98	22.636	51,58	4	0,01	43.887	100,00	1,25
Navarra, Comunidad Foral de	13.594	820	4,82	2.058	12,09	848	4,98	108	0,63	1.977	11,62	1.886	11,08	9.300	54,64	22	0,13	17.019	100,00	1,25
País Vasco	65.530	535	0,61	19.544	22,11	6.344	7,18	6.756	7,64	12.171	13,77	1.201	1,36	35.599	40,28	6.232	7,05	88.382	100,00	1,35
Rioja, La	7.685	763	6,77	2.284	20,28	3.230	28,68	955	8,48	1.506	13,37	954	8,47	1.572	13,96	0	0,00	11.264	100,00	1,47
Ceuta y Melilla	2.825	406	10,90	616	16,54	928	24,91	69	1,85	213	5,72	9	0,24	1.484	39,84	0	0,00	3.725	100,00	1,32
TOTAL	1.116.561	61.298	4,33	251.393	17,74	250.035	17,65	90.102	6,36	156.163	11,02	153.523	10,84	446.274	31,50	7.942	0,56	1.416.730	100,00	1,27

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

Si comparem el nombre de persones que reben un servei professionalitzat, amb el nombre de les persones que reben una prestació econòmica de cures en l'entorn familiar, observem una diferència important entre el total estatal i el del País Valencià.

En l'àmbit Estatal, dues tercers parts de les prestacions percebudes corresponen a serveis, amb un 68,50 %, mentre que les persones que perceben una prestació econòmica de cures en l'entorn familiar són en l'actualitat un 31,50 %.

En el cas del País Valencià les dades són molt diferents, mentre que les persones que reben un servei suposen un 40,50 %, aquelles que cobren una prestació econòmica de cures en l'entorn familiar superen aquesta xifra i se situen en un 59.50 %.

La tendència d'aquestes prestacions econòmiques de cura familiar continua sent ascendent, i passa d'un 54.02 % a l'octubre de 2018 a un 59,50 % en l'actualitat. En el cas de la prestació de serveis aquesta evolució ha sigut la contrària, d'un 45,98 % de persones que rebien un servei l'any 2018 se n'ha reduït a un 40,50 % l'any 2020.

té, com en mesos anteriors, és la prestació d'assistent personal amb una xifra irrellevant del 0,56 %. En el cas del País Valencià, la prestació més reconeguda també és la prestació econòmica de cures en l'entorn familiar, quasi un terç de les persones beneficiàries (59,50 %) reben aquesta prestació. Li segueix la prestació econòmica vinculada al servei amb un 16,20 % i el servei d'atenció residencial amb un 10,44 %.

Aquesta situació de major reconeixement de la prestació de cures informals té el seu origen en dues qüestions essencials: les persones prefereixen mantindre's en l'entorn familiar sempre que siga possible, però també es dona per la insuficiència de recursos alternatius, com el servei d'ajuda a domicili o les places d'atenció residencial, de centres de dia...

És essencial continuar desenvolupant totes les prestacions que preveu la Llei de dependència tant en l'àmbit autonòmic com en l'estatal, és el cas de la figura de l'assistent personal i el desenvolupament dels serveis de prevenció de les situacions de dependència i els de promoció de l'autonomia personal és una assignatura pendent.

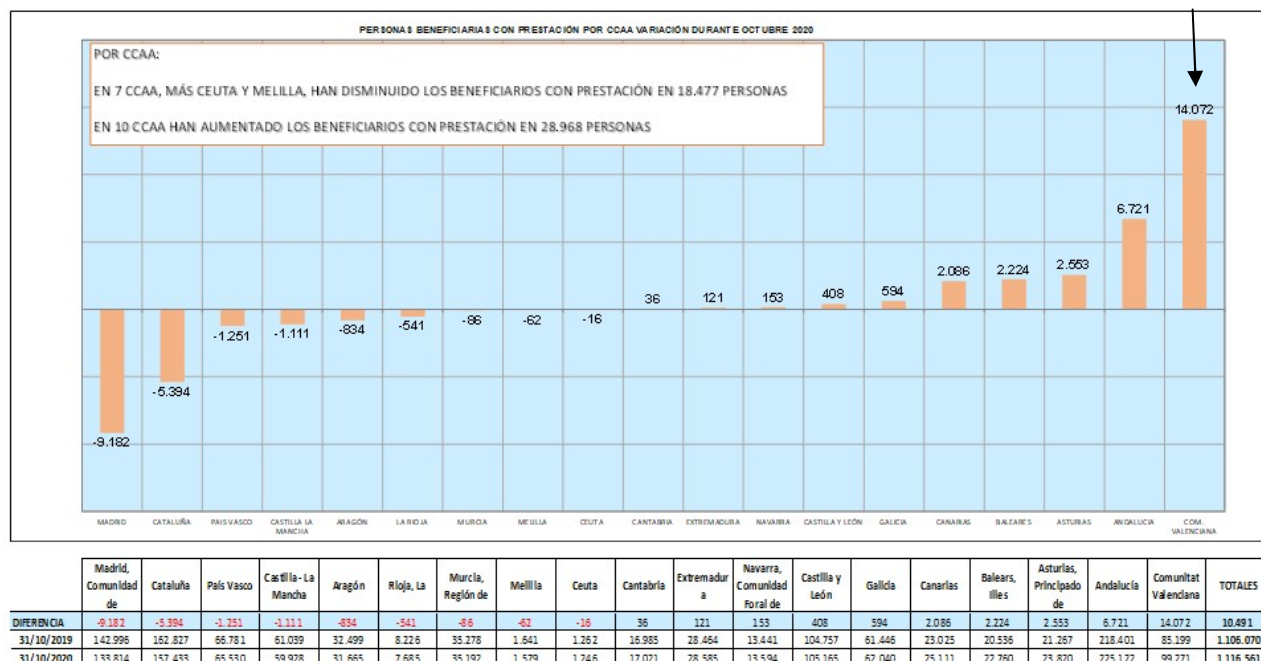
La prestació econòmica d'assistència personal és una prestació que al País Valencià es va començar a desenvolupar l'any 2019 a través d'una instrucció, encara que normativament continua mancant de regulació que la definisca.

Actualment, la prestació d'assistent personal només la perceben 32 persones a la nostra comunitat, 10 més que l'any passat, una mostra de la seua falta d'implantació, i és aquesta una prestació de gran importància perquè moltes persones puguen desenvolupar una vida independent amb major control de la seua pròpia vida i presa de decisions. Que a més, els permeta residir en un domicili de manera autònoma, interactuar amb el seu entorn social, accedir a un lloc de treball, a l'oci, la cultura o fins i tot gaudir del seu temps lliure.

És fonamental una dotació major de serveis públics professionalitzats, davant de l'increment de prestacions econòmiques que s'està donant a la nostra comunitat.

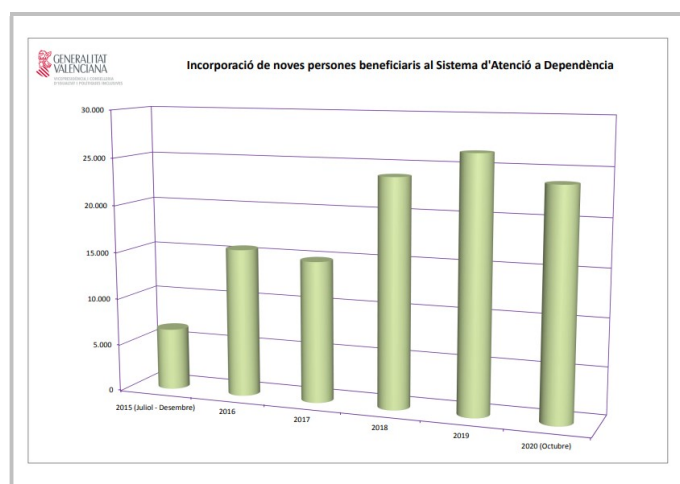
Els serveis professionals sempre són garantia d'una atenció de qualitat a les persones i una font indubtable de creació d'ocupació.

3.2. Persones beneficiàries amb prestació per comunitats autònomes

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

Si comparem les dades relatives de persones beneficiàries pel mes d'octubre respecte a un any abans, podem observar que en l'àmbit estatal s'ha incrementat en 10.491 persones i al PV en 14.072 persones. La comunitat se situa la primera amb major augment en un any, més que el total de l'Estat, seguida d'Andalusia amb menys de la meitat d'augment. Aquesta és una dada molt positiva a valorar especialment en aquest any en què a set comunitats autònomes s'ha reduït el nombre de les persones beneficiàries.

Font: Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

4.- GRAUS, NIVELLS I PERFILS

4.1. Graus i nivells

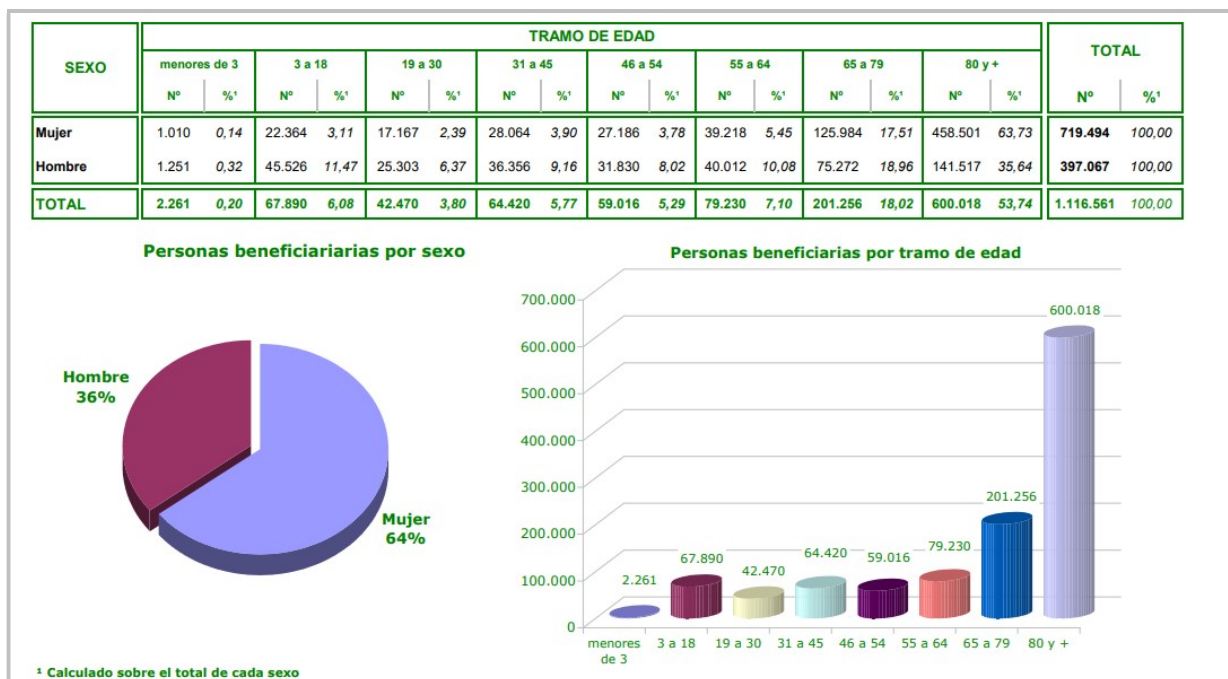
ÀMBIT TERRITORIAL	RESOLUCIONES	GRADO III Nivel 2		GRADO III Nivel 1		GRADO III		GRADO II Nivel 2		GRADO II Nivel 1		GRADO II		GRADO I Nivel 2		GRADO I Nivel 1		GRADO I		SIN GRADO	
	Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Andalucía	352.377	12.164	3,45	17.143	4,86	47.465	13,47	14.486	4,11	24.198	6,87	87.956	24,96	6.624	1,88	9.747	2,77	65.719	18,65	66.875	18,98
Aragón	45.236	818	1,81	1.346	2,98	8.524	18,84	990	2,19	1.871	4,14	11.131	24,61	757	1,67	912	2,02	10.443	23,09	8.444	18,67
Asturias, Principado de	35.357	745	2,11	865	2,45	5.240	14,82	730	2,06	1.300	3,68	6.937	19,62	833	2,36	973	2,75	9.342	26,42	8.392	23,74
Balears, Illes	31.462	413	1,31	759	2,41	5.564	17,68	635	2,02	957	3,04	7.467	23,73	484	1,54	498	1,58	8.645	27,48	6.040	19,20
Canarias	38.246	1.855	4,85	2.606	6,81	7.098	18,56	1.749	4,57	2.367	6,19	7.244	18,94	1.112	2,91	1.097	2,87	7.640	19,98	5.478	14,32
Cantabria	24.763	548	2,21	988	3,99	4.975	20,09	749	3,02	1.290	5,21	6.503	26,26	586	2,37	600	2,42	4.713	19,03	3.811	15,39
Castilla y León	132.695	2.328	1,75	3.526	2,66	25.677	19,35	2.121	1,60	3.624	2,73	29.345	22,11	2.137	1,61	2.155	1,62	34.402	25,93	27.380	20,63
Castilla - La Mancha	81.348	1.508	1,85	2.657	3,27	14.973	18,41	1.958	2,41	3.142	3,86	16.423	20,19	1.118	1,37	1.752	2,15	21.045	25,87	16.772	20,62
Cataluña	298.643	4.798	1,61	9.611	3,22	32.021	10,72	7.788	2,61	13.669	4,58	61.884	20,72	5.538	1,85	8.119	2,72	85.766	28,72	69.449	23,25
Comunitat Valenciana	131.855	3.000	2,28	3.880	2,94	26.435	20,05	3.548	2,69	5.837	4,43	32.913	24,96	2.507	1,90	2.962	2,25	30.514	23,14	20.259	15,36
Extremadura	48.904	1.242	2,54	1.813	3,71	7.618	15,58	1.107	2,26	1.744	3,57	8.623	17,63	670	1,37	746	1,53	10.828	22,14	14.513	29,68
Galicia	76.976	2.324	3,02	3.509	4,56	18.150	23,58	2.563	3,33	3.807	4,95	16.687	21,68	1.910	2,48	2.009	2,61	16.210	21,06	9.807	12,74
Madrid, Comunidad de	216.913	4.242	1,96	6.414	2,96	39.800	18,35	5.055	2,33	6.869	3,17	45.408	20,93	4.180	1,93	4.232	1,95	45.933	21,18	54.780	25,25
Murcia, Region de	45.200	2.298	5,08	2.643	5,85	8.456	18,71	2.277	5,04	3.594	7,95	10.234	22,64	925	2,05	1.019	2,25	8.541	18,90	5.213	11,53
Navarra, Comunidad Foral de	19.369	328	1,69	213	1,10	2.196	11,34	299	1,54	538	2,78	4.336	22,39	304	1,57	555	2,87	5.462	28,20	5.138	26,53
País Vasco	104.851	1.124	1,07	2.136	2,04	16.244	15,49	1.840	1,75	3.282	3,13	20.401	19,46	1.929	1,84	2.468	2,35	29.580	28,21	25.847	24,65
Rioja, La	14.607	341	2,33	401	2,75	1.919	13,14	276	1,89	573	3,92	3.142	21,51	143	0,98	349	2,39	3.564	24,40	3.899	26,69
Ceuta y Melilla	4.354	105	2,41	111	2,55	766	17,59	71	1,63	90	2,07	1.014	23,29	47	1,08	45	1,03	835	19,18	1.270	29,17
TOTAL	1.703.156	40.181	2,36	60.621	3,56	273.121	16,04	48.242	2,83	78.752	4,62	377.648	22,17	31.804	1,87	40.238	2,36	399.182	23,44	353.367	20,75

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

Si analitzem com es reparteixen les resolucions per graus de dependència, observem que d'1.703.156 resolucions en l'àmbit estatal, un 27,66 %, correspon al grau I; un 29,62 % al grau II i un 22,95 % al grau III. Al País Valencià de 131.885 resolucions per l'octubre de 2020, un 27,25 % correspon al grau I, un 32 % al grau II i un 25,26 % al grau III.

4.2. Perfil de la persona beneficiària amb prestació: sexe i edat

Segons les dades de l'IMSERO, en l'àmbit estatal el 71,76 % de les persones beneficiàries tenen 65 o més anys. D'aquest percentatge, un 18,02 % tenen una edat compresa entre els 65 i 79 anys, mentre que més de la meitat tenen 80 o més anys. Evidentment, la població amb més edat és la que té problemes majors de dependència per motius de salut associat a l'envelliment. Les dones representen el 63,73 % respecte al 35,64 % d'homes, el motiu d'aquesta diferència recau en la major esperança de vida de les dones al nostre país respecte a la dels homes.

Font: Institut de Majors i Serveis Socials (Imsero) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

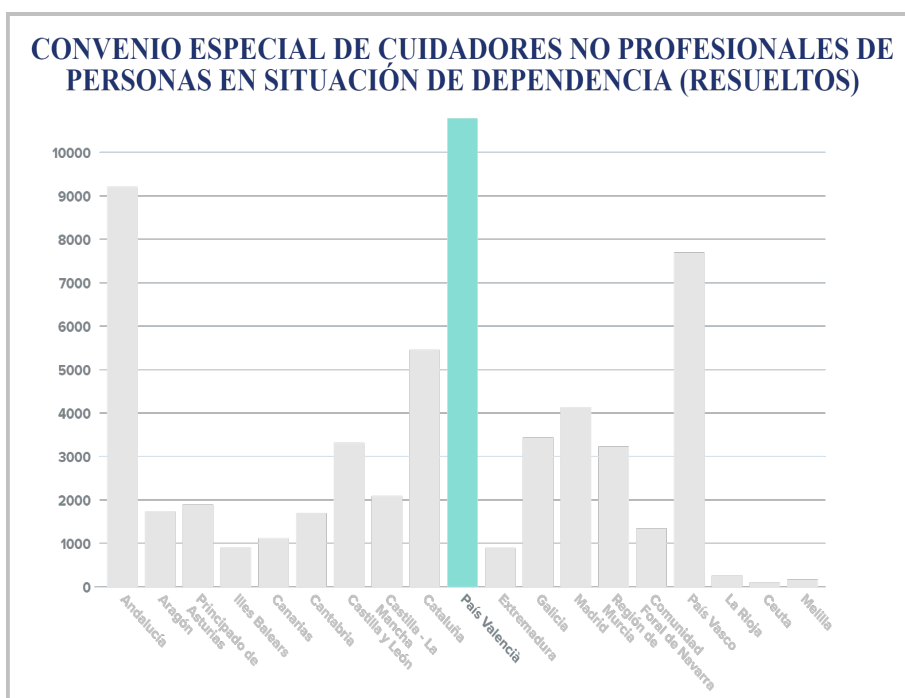
5.- PERSONES CUIDADORES NO PROFESSIONALS

L'evolució de les altes en el conveni especial de les cuidadores no professionals en l'entorn familiar, des de març de 2019 a tot Espanya ha experimentat un augment considerable.

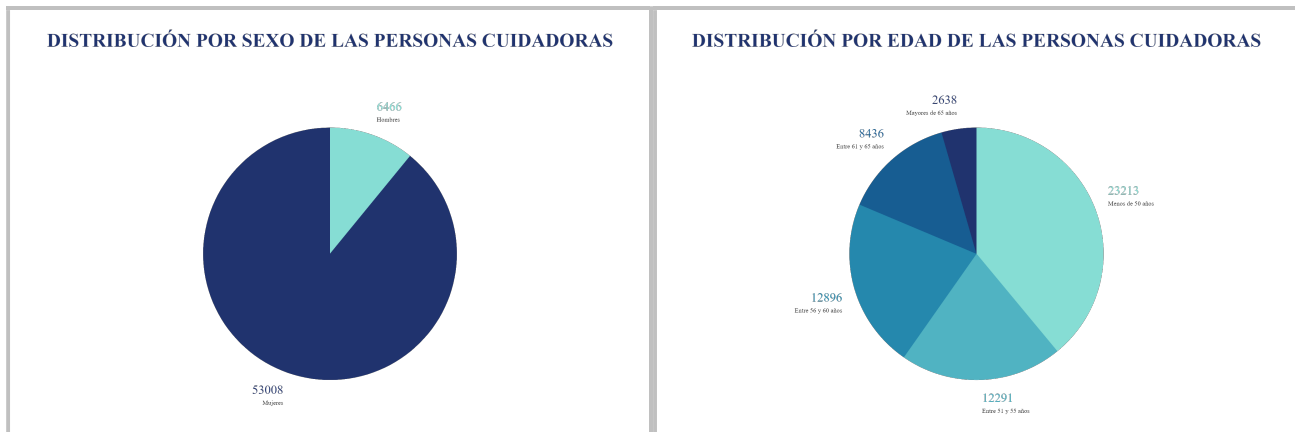
Les altes des del mes d'abril fins al mes d'octubre de l'any passat van suposar un increment vertiginós. Aquesta situació es va produir a causa de la reversió d'una retallada produïda l'any 2012, per la qual es va obligar les persones cuidadores a optar per assumir les quotes a la Seguretat Social del conveni subscrit o causar baixa en aquest. Aquesta reversió ha suposat la recuperació d'un dret imprescindible per a les persones cuidadores, pel qual l'Estat es fa càrrec de les quotes a la Seguretat Social del conveni especial.

En l'àmbit estatal es va passar de 7.304 persones en alta pel març de 2019 a 50.092 per l'octubre de 2013. En el cas del País Valencià es va passar de 825 a 7.035 persones que van subscriure el conveni especial de la Seguretat Social pel mes d'octubre de 2019.

En aquests moments són 59.474 persones les que figuren d'alta com a cuidadores en tot l'àmbit estatal, i és la Comunitat Valenciana la que més persones té en alta amb 10.785. Aquesta xifra està directament relacionada amb l'alta proporció de persones beneficiàries que té reconeguda aquesta prestació.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut de Majors i Serveis Socials (Imserso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

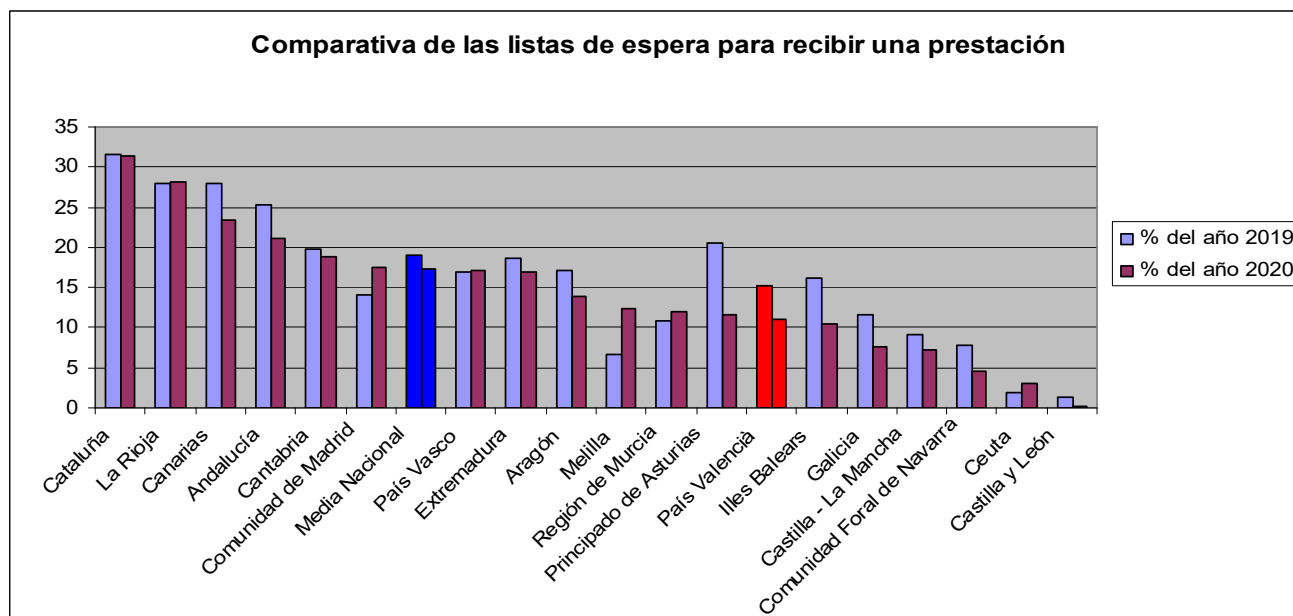
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut de Majors i Serveis Socials (Imerso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

En el total estatal, un 89,10 % de les cuidadores no professionals són dones i un 10,90 % homes. Una vegada més, i de manera aclaparadora, les dones continuen sent les que s'ocupen de les cures de les persones en situació de dependència.

Per edat, el 40 % de les persones cuidadores que han subscrit conveni especial tenen menys de 50 anys i un 60 % són majors de 60 anys.

Un aspecte positiu a valorar al País Valencià és la creació d'un cens de persones cuidadores en l'entorn familiar, per iniciar un procés de reconeixement de les competències professionals adquirides mitjançant la tasca de les cures. És una manera perquè posteriorment, i amb la formació necessària, puguin exercir la seua tasca professionalment i per tant els puga servir d'oportunitat laboral quan així ho desitgen. Sobre aquesta qüestió, s'ha d'advertir que avui dia encara no s'ha iniciat el procés de qualificació de les persones inscrites en el cens.

6.- LLISTA D'ESPERA

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut de Majors i Serveis Socials (Imserso) Informe de situació amb data 31 d'octubre de 2020.

Segons les dades de l'IMSERO amb data 31 d'octubre, un 17,28 % és el percentatge mitjà nacional de persones pendents de rebre alguna de les prestacions del Sistema de Dependència, això són persones que ja han sigut valorades, que tenen dret a rebre una prestació o servei i que estan a l'espera de rebre'l, aquest percentatge ha disminuït en dos punts pel que fa a l'any anterior.

Catalunya és la comunitat que acumula major llista d'espera amb un 31.31 %, mentre que Castella i Lleó és la que menys amb un 0,14 %.

Al País Valencià, es redueix la llista d'espera de manera progressiva, hem passat d'un 15,15 % l'any 2019 a un 11,04 % l'any 2020. Ens situem com a la setena comunitat amb menor llista d'espera, amb 6 punts per sota de la mitjana estatal.

La xifra total de persones que es troben en "llista d'espera", persones a les quals no se'ls reconeixen els seus drets i continuen a l'espera de rebre una prestació o servei a la nostra comunitat, és 22.318.

Cal assenyalar que, en aquests moments, en estar descentralitzat la tramitació als ajuntaments, en alguns d'aquests s'estan resolent els expedients en el termini de 6 mesos, que és el que estableix la norma, però en uns altres encara s'està tardant a resoldre més de 14 mesos.

7.- CONCLUSIONS I VALORACIÓ

En primer lloc, volem destacar qüestions importants com ara l'increment progressiu de persones ateses en el Sistema d'Atenció a la Dependència al País Valencià, s'ha passat d'atendre 41.662 persones pel setembre de 2015 a 99.271 a l'octubre de 2019. No obstant això, encara que el nombre de persones en "llista d'espera" ha baixat significativament, se n'ha reduït a la meitat, encara queden 22.318 persones en llista d'espera, moltes d'elles persones amb dependències severes que es troben en una situació de vulnerabilitat extrema, que necessiten d'unes cures especialitzades que no arriben.

Des de CCOO PV, considerem que malgrat l'esforç realitzat per la Generalitat a reduir la "llista d'espera" efectuant canvis molt positius per a això, com la descentralització de la valoració de les sol·licituds als ajuntaments, cal continuar incidint en aquesta problemàtica fins a aconseguir l'objectiu de la implantació plena de la Llei. En estar la valoració de la dependència en aquests moments transferida als municipis, desconexim quin és l'estat de la situació en cadascun d'aquests, per la qual cosa és difícil determinar on està ara el vertader "coll de botella" en el sistema de dependència del PV. Cal conèixer si està en les valoracions dels municipis o en la concessió de la prestació per part de la Generalitat.

Podem afirmar que hi ha municipis en els quals s'està resolent dins del termini que marca la Llei. No obstant això, en uns altres encara es demora en més de catorze mesos. Tant la Conselleria com les entitats locals haurien de publicar les seues dades de "llista d'espera", necessàries per a una Administració més transparent.

No podem obviar que històricament el nivell d'implantació a la nostra comunitat s'ha situat a la cua respecte a altres comunitats. Si tenim en compte la resta de comunitats autònomes, la nostra és on s'aprecia una determinació major per a acabar amb la "llista d'espera" amb una reducció important de les persones que es troben pendents de percebre la seua prestació o servei i un increment mínim del nombre de sol·licituds no valorades. També és una de les autonomies que major creixement de persones beneficiàries ateses ha aconseguit en l'últim any.

En aquest mateix sentit, l'increment pressupostari de l'últim any ha sigut d'un 18 %, i se situa al capdavant de les comunitats que més han invertit en atenció a la dependència i promoció de l'autonomia personal, quan la mitjana d'increment estatal se situa en quasi un 7 %.

I adquireix, alhora, la segona posició en un augment major de persones beneficiàries enguany, en el qual s'ha situat l'increment mitjà estatal en 10.491 persones, per sota de les 14.072 noves beneficiàries del País Valencià.

No obstant això, el Sistema de Dependència actualment està col·lapsat, el seu creixement és insuficient per a atendre la demanda de servei. És especialment greu la situació de falta de serveis públics professionalitzats (centres de dia, centres d'atenció residencial, servei d'ajuda a domicili...) que sempre garanteixen una qualitat major en l'atenció i és una font important de creació d'ocupació.

Els trets sobre els quals s'estableix aquest creixement en la cobertura, mostren la precarietat de la xarxa de serveis professionals públics o concertats que arrossega el País Valencià des de fa dècades, aquesta deficiència de serveis, es reflecteix cada vegada més, en la tendència ascendent de les prestacions econòmiques, especialment de cures en l'entorn familiar, que són ja el 60 % de les prestacions atorgades al País Valencià, tendència inversa al que es produeix en l'àmbit estatal, la mitjana estatal de persones que reben serveis professionalitzats és d'un 68,50 %.

L'increment de la prestació econòmica de cura en l'entorn familiar és contrari a l'esperit de la Llei que recull la seua excepcionalitat per a casos molt concrets en els quals es reunisquen unes certes característiques i no amb el caràcter general amb el qual es reconeix des de la posada en marxa de la Llei a la nostra comunitat.

Continua sent significativa la dada que un 90 % d'aquestes cures informals les realitzen dones, les quals han pogut veure una oportunitat en la creació del cens per part de la Generalitat Valenciana per a iniciar el reconeixement de les seues competències professionals i que els facilite una possible eixida professional. No obstant això, per fer efectiu aquest reconeixement cal que es pose en marxa immediatament el procés formatiu que permeta l'obtenció de la qualificació.

A aquesta situació, s'uneix la falta de desenvolupament dels serveis de prevenció i promoció de l'autonomia, juntament amb la prestació d'assistència personal, únicament reconeguda a 32 persones al País Valencià.

És fonamental que es reforce el sistema d'atenció a la dependència que creix a un ritme insuficient, de manera que es done una cobertura major a la societat prioritzant els serveis, amb un increment de ràtios que permeten una disminució de la pressió assistencial sobre les persones treballadores amb la conseqüent millora de la qualitat en la prestació.

Especialment urgent és la revisió del model d'atenció residencial, amb una creació major de places públiques, i és imprescindible alhora la correcció de les importants deficiències actuals dels centres residencials, la major

dotació de plantilla, la implementació correcta de les mesures de prevenció i protecció i la millora de les condicions laborals del sector.

Gran part d'aquestes deficiències han provocat que l'impacte de la pandèmia sanitària provocada per la covid-19 haja colpejat amb duresa persones treballadores i usuàries de les residències de majors.

En qüestió de defuncions, tant en persones pendents de reconeixement de la seua situació de dependència com de beneficiàries, la dada d'increment és demolidora.

En el cas d'aquelles persones que havien sol·licitat el reconeixement de la seua situació de dependència al País Valencià, s'ha produït un 30 % més de defuncions de les esperades, la qual cosa significa 2.712 persones més de la tendència natural que han mort estant a l'espera.

De la mateixa manera, en el cas de les persones en situació de dependència beneficiàries d'una prestació, l'excés de defunció se situa en un 60,1 %, un total de 2.964 persones, increment molt important l'origen del qual previsiblement estiga motivat per l'elevat nombre de persones que han mort en els centres d'atenció residencial durant els últims mesos.

D'altra banda, no podem deixar de ressaltar el problema greu d'infrafinançament que pateix la nostra comunitat. Concretament en el Sistema d'Atenció a la Dependència, la nostra comunitat només rep de l'Administració general de l'Estat un 11,1 % de despesa pública, mentre que la Generalitat Valenciana ha de fer-se càrrec de l'altre 88,9 %, malgrat que la Llei de dependència preveu que la inversió estatal ha de ser d'un 50 %. És essencial que l'Estat arribe al percentatge acordat que requerirà d'un increment major als 600 milions d'euros proposats per a enguany.

Per tot el que s'ha exposat, entenem fonamental que el Govern valencià mantinga un diàleg constant amb els agents socials, perquè es continuen posant en marxa actuacions que possibiliten la implementació total de la Llei de dependència a la nostra comunitat. Alhora, és imprescindible que s'aborde un procés ampli i participatiu d'avaluació de la implantació de la Llei, que preveja el nivell de compromís i consens polític i social que va donar origen a la norma, on s'han d'abordar qüestions com la definició d'un marc de cooperació sociosanitari i el reforçament de la transparència del sistema.

8.- FONTS

Les fonts que hem utilitzat per a l'elaboració d'aquest Informe provenen de les dades publicades pel Sistema d'Informació del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SISAAD), del Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social i les dades que publica mensualment en la seua pàgina web la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de la Generalitat Valenciana.

València, 5 de desembre de 2020

secretaria política social i joventut

IMPLANTACIÓN DEL SISTEMA PARA LA AUTONOMÍA Y ATENCIÓN A LA DEPENDENCIA EN EL PAÍS VALENCIANO DATOS A 31 DE OCTUBRE DE 2020

Diciembre de 2020

Edición:

Secretaría de Política Social y Juventud
CS CCOO PV

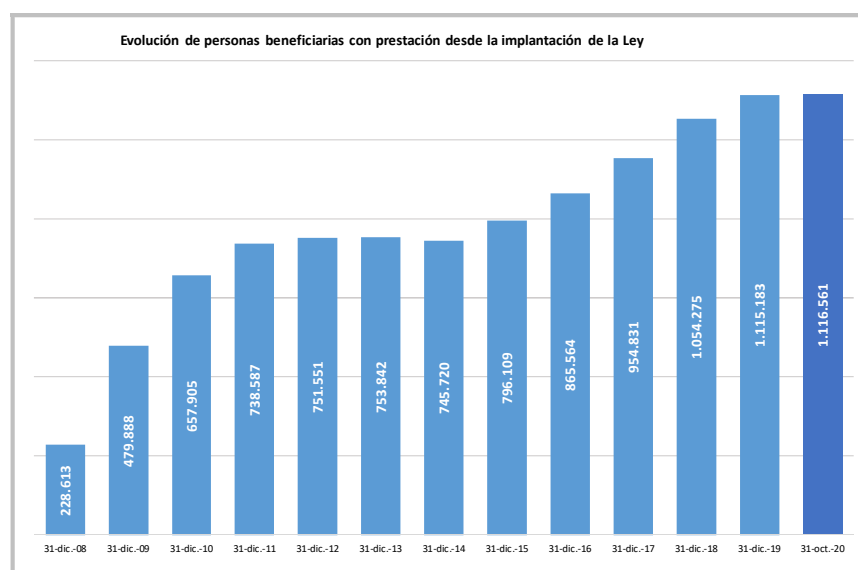
Con la colaboración:

ÍNDICE

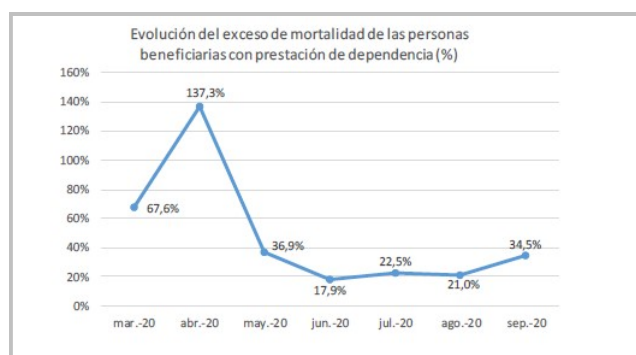
- 1.- Personas beneficiarias-Ámbito estatal. Impacto Covid 19**
- 2.- Solicitudes. Impacto Covid 19**
- 3.- Prestaciones**
- 4.- Grados, niveles y perfiles**
- 5.- Personas cuidadoras no profesionales**
- 6.- Lista de espera**
- 7.- Conclusiones**
- 8.- Fuentes**

1.-PERSONAS BENEFICIARIAS-AMBITO ESTATAL. IMPACTO COVID 19

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imsero) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

La cifra total de personas beneficiarias que perciben alguna prestación del Sistema de Dependencia a 31 de octubre de 2020 es de 1.116.561, alrededor de 10.500 personas más que en octubre de 2019. Desde el inicio de la puesta en marcha de la ley, el crecimiento ha sido constante excepto en el año 2014 y durante este año 2020 en el que la tendencia se ha estancado, debido entre otros motivos a la pandemia que estamos sufriendo que ha dificultado, sobre todo durante el estado de alarma, la tramitación de expedientes. Hasta el año pasado año el incremento anual de personas beneficiarias iba en aumento constante, situándose de media en unas 85.000 personas nuevas que accedían al sistema. En lo que llevamos de año se ha producido tan solo un incremento en el sistema de 1.378 personas por lo que todo hace pensar que este año 2020 se cerrará con un incremento menor al de años anteriores.

Fuente: Informe MoMo en el Sistema para la autonomía y Atención a la dependencia a 31 de octubre de 2020 Imsero.

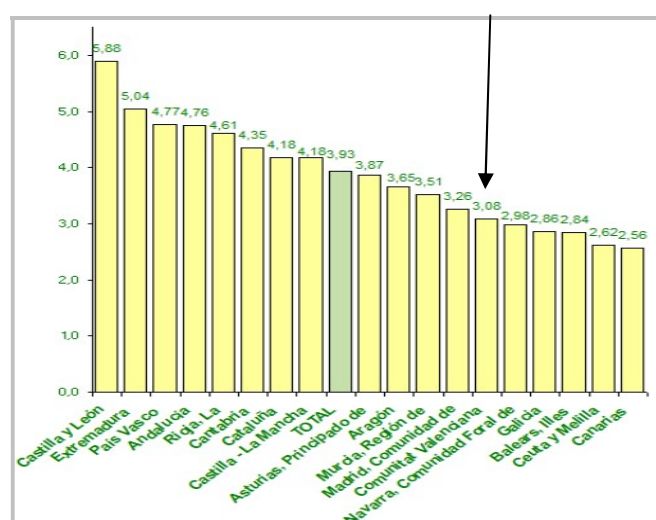
La pandemia ha provocado un escenario diferente en lo concerniente a los fallecimientos. Se ha producido un incremento significativo de los mismos entre las personas que estaban recibiendo una prestación, esto también ha hecho que el número total de beneficiarios del sistema sea tan bajo.

Del total de personas dependientes atendidas con servicios o prestaciones se observa un exceso de mortalidad de 34.929 personas entre marzo y septiembre de 2020 (3,11% del total de personas atendidas).

2.- SOLICITUDES. IMPACTO COVID 19 PAIS VALENCIANO

ÁMBITO TERRITORIAL	Población CCAA		Solicitudes Registradas	
	Nº	% s/total nacional	Nº	% s/población CCAA
Andalucía	8.414.240	17,89	400.152	4,76
Aragón	1.319.291	2,81	48.216	3,65
Asturias,	1.022.800	2,17	39.532	3,87
Principado de				
Balears, Illes	1.149.460	2,44	32.701	2,84
Canarias	2.153.389	4,58	55.179	2,56
Cantabria	581.078	1,24	25.285	4,35
Castilla y León	2.399.548	5,10	141.211	5,88
Castilla - La				
Mancha	2.032.863	4,32	84.874	4,18
Cataluña	7.675.217	16,32	320.621	4,18
Comunitat				
Valenciana	5.003.769	10,64	154.173	3,08
Extremadura	1.067.710	2,27	53.835	5,04
Galicia	2.699.499	5,74	77.310	2,86
Madrid,				
Comunidad de	6.663.394	14,17	217.143	3,26
Murcia, Región				
de	1.493.898	3,18	52.474	3,51
Navarra,				
Comunidad	654.214	1,39	19.489	2,98
Foral de				
País Vasco	2.207.776	4,69	105.332	4,77
Rioja, La	316.798	0,67	14.614	4,61
Ceuta y Melilla	171.264	0,36	4.494	2,62
TOTAL	47.026.208	100,00	1.846.635	3,93

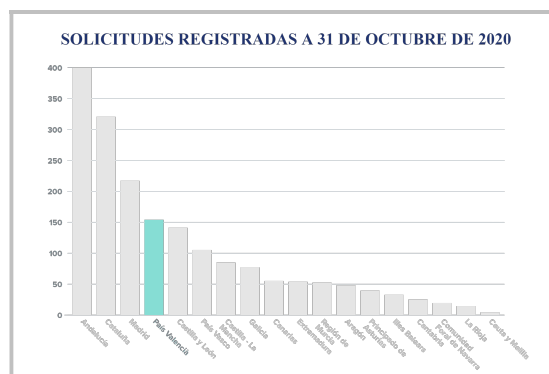
Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imerso) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imerso) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

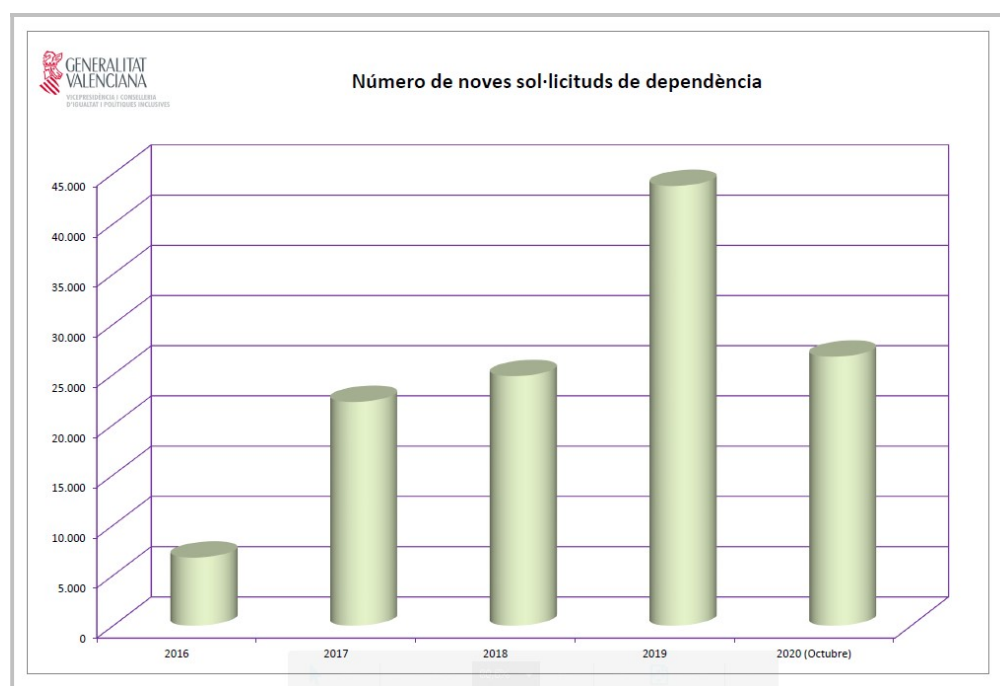
De la totalidad de solicitudes presentadas en todo el Estado hasta el 31 de octubre de 2020 (1.846.635) en el País Valenciano se han registrado 154.173 solicitudes, es decir el 8,34%, situándose la 4ª comunidad autónoma en registro de solicitudes. En nuestra comunidad se ha producido un incremento considerable en las solicitudes que se presentan desde el año 2016 motivado por una mejora en la gestión que ha hecho que se reactive la demanda. Hay mayor confianza en la población, debido al procedimiento que se aplica desde entonces que ha permitido una mayor agilización de la tramitación de las mismas.

A pesar de esta mejora, sigue quedando mucho por hacer. El número de solicitudes es mayor cada mes aunque sigue siendo inferior a la media estatal, a pesar de ello, el avance es considerable.

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imsero) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

De la población residente en España, el 3,93% ha solicitado en algún momento la valoración del grado de dependencia, sin embargo en el País Valenciano solamente el 3,08% ha realizado este trámite. Estamos a la cola de solicitudes respecto a la población total. Este dato tiene su principal causa en los primeros años de implantación del sistema en nuestra comunidad en los que se no hizo una gestión e implantación adecuada por lo que hemos estado en las últimas posiciones con respecto a la implantación de la Ley. Además, con los recortes en las prestaciones y sus intensidades producidos a partir de 2012 las personas no veían factible iniciar el procedimiento.

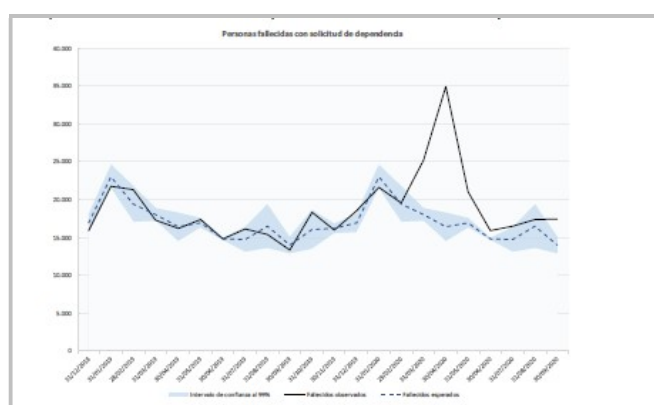
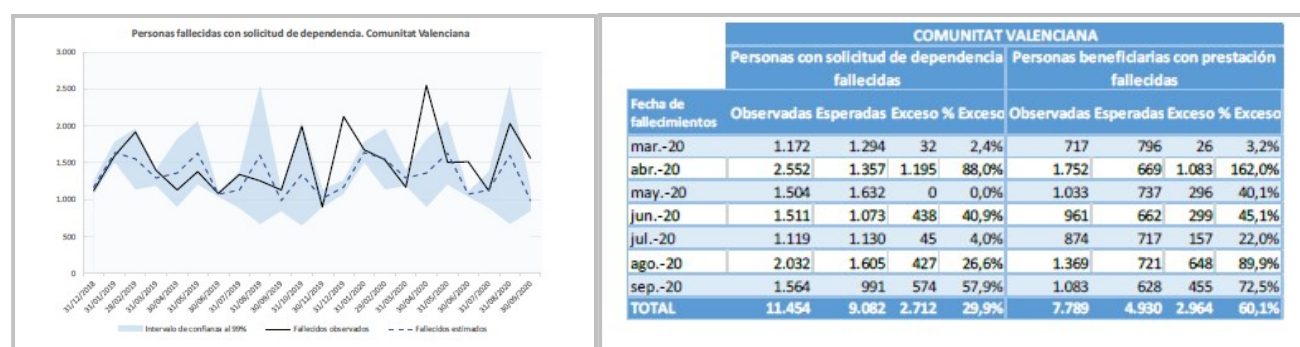
Fuente: Conselleria de Igualdad y Políticas Inclusivas

En otro orden de cuestiones, el impacto producido por la pandemia en lo que respecta a fallecimientos, tanto en personas pendientes de reconocimiento de su situación de dependencia como de beneficiarias, ha sido demoledor.

En el caso de aquellas personas que habían solicitado el reconocimiento de su situación de dependencia en el País Valenciano, se ha producido un 29,9% más de defunciones de lo esperado, lo que significa 2.712 personas más de la tendencia natural que han fallecido estando a la espera.

En el caso de las personas en situación de dependencia beneficiarias de una prestación, el exceso de fallecimiento se sitúa en un 60,1% que corresponde a 2.964 personas fallecidas, incremento muy importante cuyo origen previsiblemente puede estar motivado por el elevado número de personas que han fallecido en los centros de atención residencial durante los últimos meses.

La tasa de personas con prestación en residencia fallecidas por cada 1.000 es superior a la tasa con prestación de apoyo en el domicilio fallecidas por cada 1.000 personas.

A nivel estatal entre marzo y septiembre de 2020 se observa un **exceso de mortalidad de 40.065 personas en el SAAD** (incremento del 36,0% de la esperada) afectando a un 2,11% del total de solicitantes del SAAD.

3.-PRESTACIONES

3.1. Personas beneficiarias y prestaciones

PRESTACIONES

AÑO	PERSONAS BENEFICIARIAS CON PRESTACIONES	PREVENCIÓN DEPEND. Y PROMOCIÓN PERSONAL		TELEASISTENCIA		AYUDA A DOMICILIO		CENTROS DE DÍA/NOCHE		ATENCIÓN RESIDENCIAL		P.E. VINCULADA SERVICIO		P.E. CUIDADOS FAMILIARES		P.E. ASIST. PERSONAL		TOTAL		RATIO DE PRESTACIÓN POR PERSONA BENEFICIARIA
	Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº
A 31 DE OCTUBRE 2.018	71.436	618	0,83	3.237	4,34	100	0,13	6.717	9,01	11.481	15,38	12.115	16,26	40.253	54,02	10	0,01	75.511	100	1,04
A 31 DE OCTUBRE 2.019	85.199	767	0,85	4.479	4,95	154	0,17	6.933	7,66	12.066	13,32	15.132	16,71	51.011	56,33	22	0,02	90.564	100	1,06
A 31 DE OCTUBRE 2.020	99.271	886	0,83	5.151	4,81	1.638	1,53	7.145	6,67	11.191	10,44	17.359	16,20	63.755	59,50	32	0,03	107.157	100	1,08

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imserso)

A fecha 31 de octubre de 2018 el número de personas beneficiarias en nuestra comunidad se situaba en 71.436 actualmente son 99.271.

Sin embargo si observamos el tipo de prestación que reciben, año tras año se aumenta el porcentaje de la prestación de cuidados familiares, lo cual inevitablemente conlleva una falta de profesionalización en la atención y los cuidados de las personas en situación de dependencia. Hay que destacar que este aumento va en detrimento de la atención residencial y los centros de día y de noche que va disminuyendo. En el resto de prestaciones, se producen cambios al alza o a la baja poco significativos.

Fuente: Elaboración propia con datos del Imserso. Informe de situación a 31 de octubre de 2020

ÁMBITO TERRITORIAL		PRESTACIONES																		
	PERSONAS BENEFICARIAS CON PRESTACIONES	Prevención Dependencia y Promoción A.Personal		Teleasistencia		Aguda a Domicilio		Centros de Día/Noche		Atención Residencial		P.E Vinculada Servicio		P.E Cuidados Familiares		P.E Asist. Personal		TOTAL		RATIO DE PRESTACIONES POR PERSONA BENEFICIARIA
		Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	Nº
Andalucía	225.122	1.442	0,47	91.563	30,09	96.463	31,70	13.281	4,37	24.605	8,09	4.385	1,44	72.502	23,83	13	0,00	304.254	100,00	1,35
Aragón	31.665	3.706	9,88	2.953	7,87	4.086	10,89	1.577	4,20	3.531	9,41	5.658	15,08	16.004	42,66	0	0,00	37.515	100,00	1,18
Asturias, Principado de	23.820	6.661	21,77	1.653	5,40	5.037	16,47	2.328	7,61	3.174	10,38	2.681	8,76	9.054	29,60	4	0,01	30.592	100,00	1,28
Balears, Illes	22.760	5.420	14,95	8.387	23,13	1.204	3,32	1.529	4,22	2.410	6,65	948	2,61	16.367	45,13	0	0,00	36.265	100,00	1,59
Canarias	25.111	320	1,21	1.008	3,80	27	0,10	4.740	17,88	3.881	14,64	6.968	26,28	9.570	36,09	0	0,00	26.514	100,00	1,06
Cantabria	17.021	6.363	24,52	2.460	9,48	1.340	5,16	1.810	6,97	4.737	18,25	0	0,00	9.241	35,61	0	0,00	25.951	100,00	1,52
Castilla y León	105.165	13.011	9,26	14.538	10,35	23.736	16,90	7.875	5,61	8.124	5,78	43.368	30,88	28.472	20,27	1.337	0,95	140.461	100,00	1,34
Castilla - La Mancha	59.928	7.279	9,86	15.054	20,39	16.255	22,02	3.009	4,08	10.629	14,40	8.114	10,99	13.463	18,24	23	0,03	73.826	100,00	1,23
Cataluña	157.433	545	0,28	21.264	10,93	31.814	16,35	12.500	6,42	31.938	16,41	16.168	8,31	80.264	41,25	76	0,04	194.569	100,00	1,24
Comunitat Valenciana	99.271	886	0,83	5.151	4,81	1.638	1,53	7.145	6,67	11.191	10,44	17.359	16,20	63.755	59,50	32	0,03	107.157	100,00	1,08
Extremadura	28.585	1.213	3,87	1.867	5,96	997	3,18	2.059	6,57	3.959	12,64	14.707	46,95	6.520	20,82	0	0,00	31.322	100,00	1,10
Galicia	62.040	4.967	6,79	5.954	8,14	23.388	31,99	7.124	9,74	7.955	10,88	9.701	13,27	13.917	19,03	111	0,15	73.117	100,00	1,18
Madrid, Comunidad de	133.814	3.120	1,83	48.735	28,52	31.640	18,51	13.494	7,90	19.611	11,47	17.668	10,34	36.554	21,39	88	0,05	170.910	100,00	1,28
Murcia, Región de	35.192	3.841	8,75	6.304	14,36	1.060	2,42	3.743	8,53	4.551	10,37	1.748	3,98	22.636	51,58	4	0,01	43.887	100,00	1,25
Navarra, Comunidad Foral de	13.594	820	4,82	2.058	12,09	848	4,98	108	0,63	1.977	11,62	1.886	11,08	9.300	54,64	22	0,13	17.019	100,00	1,25
País Vasco	65.530	535	0,61	19.544	22,11	6.344	7,18	6.756	7,64	12.171	13,77	1.201	1,36	35.599	40,28	6.232	7,05	88.382	100,00	1,35
Rioja, La	7.685	763	6,77	2.284	20,28	3.230	28,68	955	8,48	1.506	13,37	954	8,47	1.572	13,96	0	0,00	11.264	100,00	1,47
Ceuta y Melilla	2.825	406	10,90	616	16,54	928	24,91	69	1,85	213	5,72	9	0,24	1.484	39,84	0	0,00	3.725	100,00	1,32
TOTAL	1.116.561	61.298	4,33	251.393	17,74	250.035	17,65	90.102	6,36	156.163	11,02	153.523	10,84	446.274	31,50	7.942	0,56	1.416.730	100,00	1,27

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imsero) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

Si comparamos el número de personas que reciben un servicio profesionalizado, con el número de las personas que reciben una prestación económica de cuidados en el entorno familiar, observamos una importante diferencia entre el total estatal y el del País Valenciano.

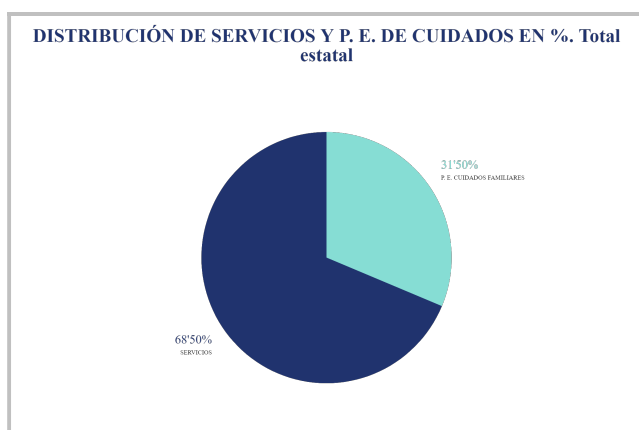
En el ámbito Estatal, dos terceras partes de las prestaciones percibidas corresponden a servicios, con un 68,50%, mientras que las personas que perciben una prestación económica de cuidados en el entorno familiar son en la actualidad un 31,50%.

En el caso del País Valenciano los datos son muy diferentes, mientras que las personas que reciben un servicio suponen un 40,50%, aquellas que cobran una prestación económica de cuidados en el entorno familiar superan esta cifra situándose en un 59.50 %.

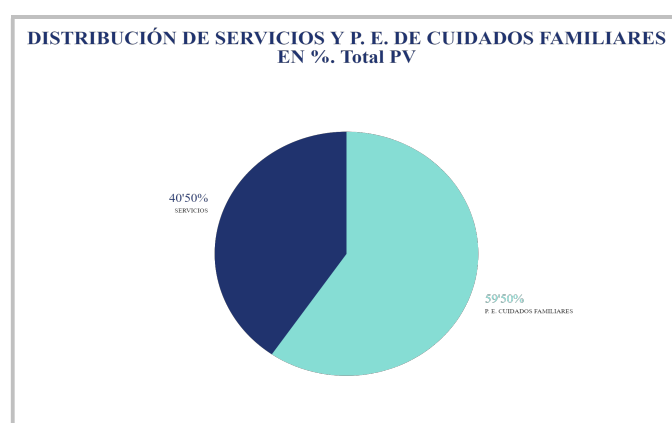
La tendencia de estas prestaciones económicas de cuidado familiar sigue siendo ascendente, pasando de un 54.02% en octubre de 2018 a un 59,50% en la actualidad. En el caso de la prestación de servicios esta evolución ha sido la contraria, de un 45,98% de personas que recibían un servicio en 2018 se ha reducido a un 40,50% en 2020.

Sin lugar a dudas, podemos afirmar que esta tendencia es contraria al espíritu de la Ley que recoge la excepcionalidad de la prestación de cuidados en el entorno familiar para casos muy concretos que reúnan ciertas características y no con carácter general tal y como se produce desde la puesta en marcha de la Ley.

De hecho, en nuestra comunidad parece que sigue tomando fuerza en detrimento de la prestación de servicios.

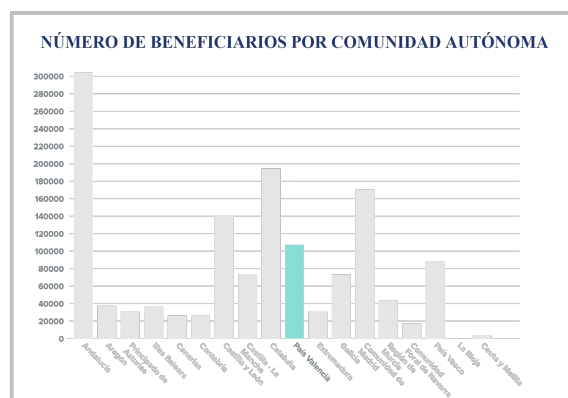

Fuente: Elaboración propia con datos del Imsero. Informe de situación a 31 de octubre de 2020

Fuente: Elaboración propia con datos del Imsero. Informe de situación a 31 de octubre de 2020

Con respecto a las personas beneficiarias que están percibiendo alguna prestación del sistema de dependencia por CC.AA., destaca Andalucía con más 225.000 personas beneficiarias, seguida de Cataluña. El País Valenciano se encuentra en el 5º puesto en número de personas atendidas por el sistema con un 8,89% del total, hace un año era 7,70%, por lo que observamos que la tendencia es ascendente.

Fuente: Elaboración propia con datos del Imsero. Informe de situación a 31 octubre de 2020

La prestación con mayor número de personas usuarias a nivel estatal es la Prestación Económica de Cuidados Familiares, la media estatal de personas que perciben esta prestación está en un 31,50 %, seguida del servicio de Teleasistencia con un 17.75% y de la prestación de Ayuda a Domicilio con un 17.65%. La que menos implantación tiene, como en meses anteriores, es la prestación de Asistente Personal con una irrelevante cifra del 0.56%.

En el caso del País Valenciano, la prestación más reconocida también es la prestación económica de cuidados en el entorno familiar, casi un tercio de las personas beneficiarias (59,50%) reciben esta prestación. Le sigue la prestación económica vinculada al servicio con un 16,20% y el servicio de atención residencial con un 10,44%.

Esta situación de mayor reconocimiento de la prestación de cuidados informales tiene su origen en dos cuestiones esenciales: las personas prefieren mantenerse en el entorno familiar siempre que sea posible, pero también se da por la insuficiencia de recursos alternativos, como el Servicio de Ayuda a Domicilio o las plazas de atención residencial, de centros de día...

Es esencial seguir desarrollando todas las prestaciones que prevé la Ley de Dependencia tanto en el ámbito autonómico como estatal, es el caso de la figura del asistente personal y el desarrollo de los servicios de prevención de las situaciones de dependencia y los de promoción de la autonomía personal es una asignatura pendiente.

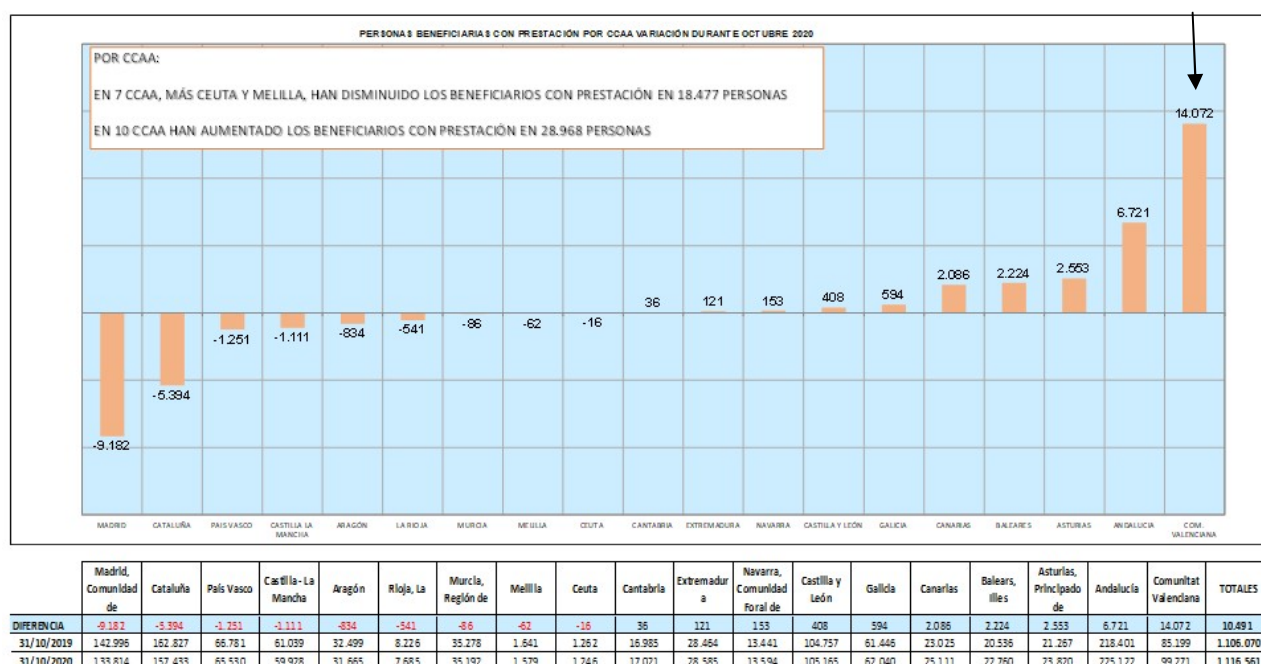
La Prestación Económica de Asistencia Personal es una prestación que en el País Valenciano se empezó a desarrollar en el año 2019 a través de una instrucción, aunque normativamente sigue careciendo de regulación que la defina.

Actualmente, la prestación de Asistente Personal solo la perciben 32 personas en nuestra comunidad, 10 más que el año pasado, una muestra de su falta de implantación, siendo ésta una prestación de gran importancia para que muchas personas puedan desarrollar una vida independiente con mayor control de su propia vida y toma de decisiones. Que además, les permita residir en un domicilio de forma autónoma, interactuar con su entorno social, acceder a un puesto de trabajo, al ocio, la cultura o incluso disfrutar de su tiempo libre.

Es fundamental una mayor dotación de servicios públicos profesionalizados, frente al incremento de prestaciones económicas que se está dando en nuestra comunidad.

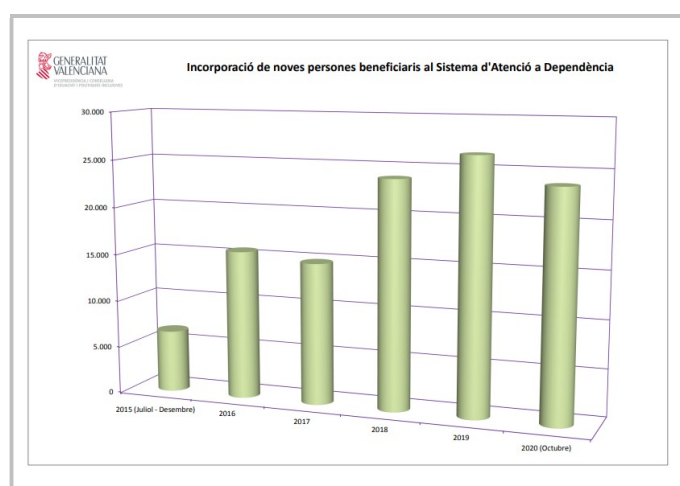
Los servicios profesionales siempre son garantía de una atención de calidad a las personas y una indudable fuente de creación de empleo.

3.2. Personas beneficiarias con prestación por comunidades autónomas

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imsero) Informe de situación a 31 de octubre 2020

Si comparamos los datos relativos de personas beneficiarias en el mes de octubre respecto a un año antes, podemos observar que a nivel estatal se ha incrementado en 10.491 personas y en el PV en 14.072 personas. La comunidad se sitúa la primera con mayor aumento en un año más que el total des Estado, seguida de Andalucía con menos de la mitad de aumento. Este es un dato muy positivo a valorar especialmente en este año en el que en siete comunidades autónomas se ha reducido el número de las personas beneficiarias.

Fuente: Conselleria de Igualdad y Políticas Inclusivas

4.- GRADOS, NIVELES Y PERFILES

4.1. Grados y niveles

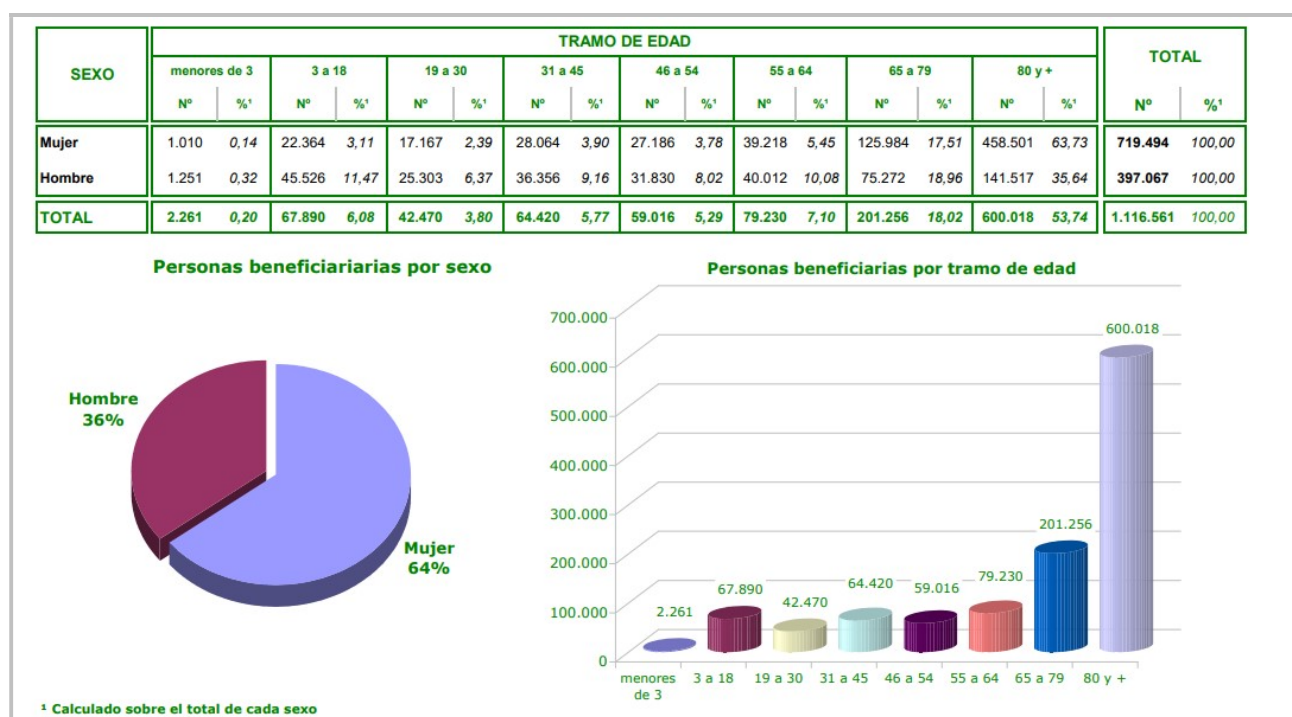
ÁMBITO TERRITORIAL	RESOLUCIONES	GRADO III Nivel 2		GRADO III Nivel 1		GRADO III		GRADO II Nivel 2		GRADO II Nivel 1		GRADO II		GRADO I Nivel 2		GRADO I Nivel 1		GRADO I		SIN GRADO	
	Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Andalucía	352.377	12.164	3,45	17.143	4,86	47.465	13,47	14.486	4,11	24.198	6,87	87.956	24,96	6.624	1,88	9.747	2,77	65.719	18,65	66.875	18,98
Aragón	45.236	818	1,81	1.346	2,98	8.524	18,84	990	2,19	1.871	4,14	11.131	24,61	757	1,67	912	2,02	10.443	23,09	8.444	18,67
Asturias, Principado de	35.357	745	2,11	865	2,45	5.240	14,82	730	2,06	1.300	3,68	6.937	19,62	833	2,36	973	2,75	9.342	26,42	8.392	23,74
Baleares, Illes	31.462	413	1,31	759	2,41	5.564	17,68	635	2,02	957	3,04	7.467	23,73	484	1,54	498	1,58	8.645	27,48	6.040	19,20
Canarias	38.246	1.855	4,85	2.606	6,81	7.098	18,56	1.749	4,57	2.367	6,19	7.244	18,94	1.112	2,91	1.097	2,87	7.640	19,98	5.478	14,32
Cantabria	24.763	548	2,21	988	3,99	4.975	20,09	749	3,02	1.290	5,21	6.503	26,26	586	2,37	600	2,42	4.713	19,03	3.811	15,39
Castilla y León	132.695	2.328	1,75	3.526	2,66	25.677	19,35	2.121	1,60	3.624	2,73	29.345	22,11	2.137	1,61	2.155	1,62	34.402	25,93	27.380	20,63
Castilla - La Mancha	81.348	1.508	1,85	2.657	3,27	14.973	18,41	1.958	2,41	3.142	3,86	16.423	20,19	1.118	1,37	1.752	2,15	21.045	25,87	16.772	20,62
Cataluña	298.643	4.798	1,61	9.611	3,22	32.021	10,72	7.788	2,61	13.669	4,58	61.884	20,72	5.538	1,85	8.119	2,72	85.766	28,72	69.449	23,25
Comunitat Valenciana	131.855	3.000	2,28	3.880	2,94	26.435	20,05	3.548	2,69	5.837	4,43	32.913	24,96	2.507	1,90	2.962	2,25	30.514	23,14	20.259	15,36
Extremadura	48.904	1.242	2,54	1.813	3,71	7.618	15,58	1.107	2,26	1.744	3,57	8.623	17,63	670	1,37	746	1,53	10.828	22,14	14.513	29,68
Galicia	76.976	2.324	3,02	3.509	4,56	18.150	23,58	2.563	3,33	3.807	4,95	16.687	21,68	1.910	2,48	2.009	2,61	16.210	21,06	9.807	12,74
Madrid, Comunidad de	216.913	4.242	1,96	6.414	2,96	39.800	18,35	5.055	2,33	6.869	3,17	45.408	20,93	4.180	1,93	4.232	1,95	45.933	21,18	54.780	25,25
Murcia, Region de	45.200	2.298	5,08	2.643	5,85	8.456	18,71	2.277	5,04	3.594	7,95	10.234	22,64	925	2,05	1.019	2,25	8.541	18,90	5.213	11,53
Navarra, Comunidad Foral de	19.369	328	1,69	213	1,10	2.196	11,34	299	1,54	538	2,78	4.336	22,39	304	1,57	555	2,87	5.462	28,20	5.138	26,53
País Vasco	104.851	1.124	1,07	2.136	2,04	16.244	15,49	1.840	1,75	3.282	3,13	20.401	19,46	1.929	1,84	2.468	2,35	29.580	28,21	25.847	24,65
Rioja, La	14.607	341	2,33	401	2,75	1.919	13,14	276	1,89	573	3,92	3.142	21,51	143	0,98	349	2,39	3.584	24,40	3.899	26,69
Ceuta y Melilla	4.354	105	2,41	111	2,55	766	17,59	71	1,63	90	2,07	1.014	23,29	47	1,08	45	1,03	835	19,18	1.270	29,17
TOTAL	1.703.156	40.181	2,36	60.621	3,56	273.121	16,04	48.242	2,83	78.752	4,62	377.648	22,17	31.804	1,87	40.238	2,36	399.182	23,44	353.367	20,75

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imserso) Informe de situación a 31 de octubre de 2020

Si analizamos como se reparten las resoluciones por grados de dependencia, observamos que de las 1.703.156 resoluciones a nivel estatal, un 27,66 %, corresponde al grado I, un 29,62% al grado II y un 22,95% al grado III. En el País Valenciano de 131.885 resoluciones a octubre de 2020, un 27,25% corresponde al grado I, un 32% al grado II y un 25,26% al grado III.

4.2. Perfil de la persona beneficiaria con prestación: sexo y edad

Según los datos del IMSERSO a nivel estatal el 71,76 % de las personas beneficiarias tienen 65 o más años. De este porcentaje, un 18,02 % tienen una edad comprendida entre los 65 y 79 años, mientras que más de la mitad tienen 80 o más años. Evidentemente la población con más edad es la que tiene mayores problemas de dependencia por motivos de salud asociado al envejecimiento. Las mujeres representan el 63,73% con respecto al 35,64 % de hombres, el motivo de dicha diferencia recae en la mayor esperanza de vida de las mujeres en nuestro país respecto la de los hombres.

Fuente: Instituto de Mayores y Servicios Sociales (Imserso) Informe de situación a 31 de octubre de 2019

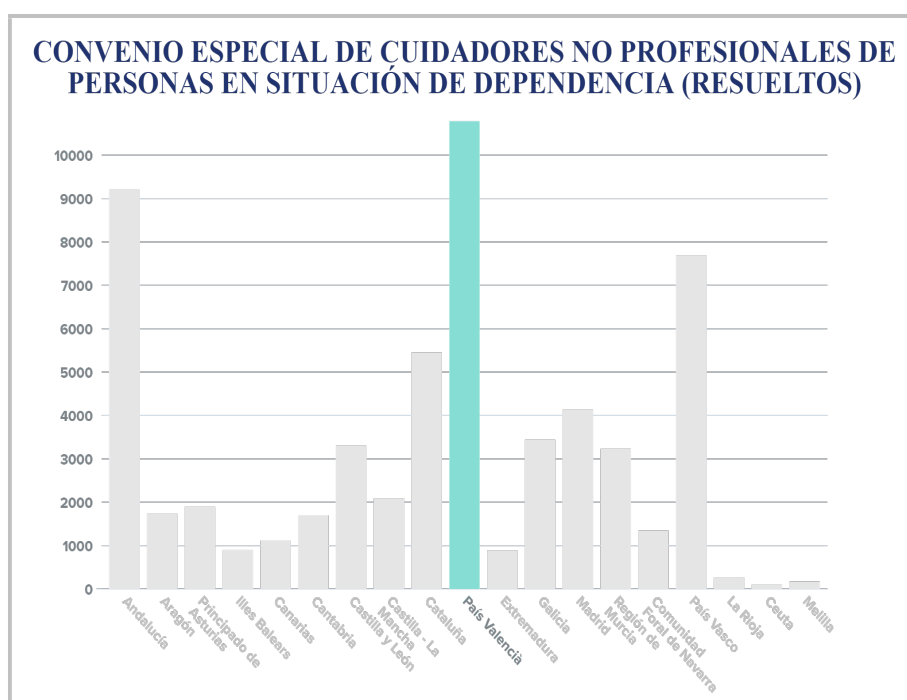
5.- PERSONAS CUIDADORAS NO PROFESIONALES

La evolución de las altas en el convenio especial de las cuidadoras no profesionales en el entorno familiar, desde marzo de 2019 en toda España ha experimentado un aumento considerable.

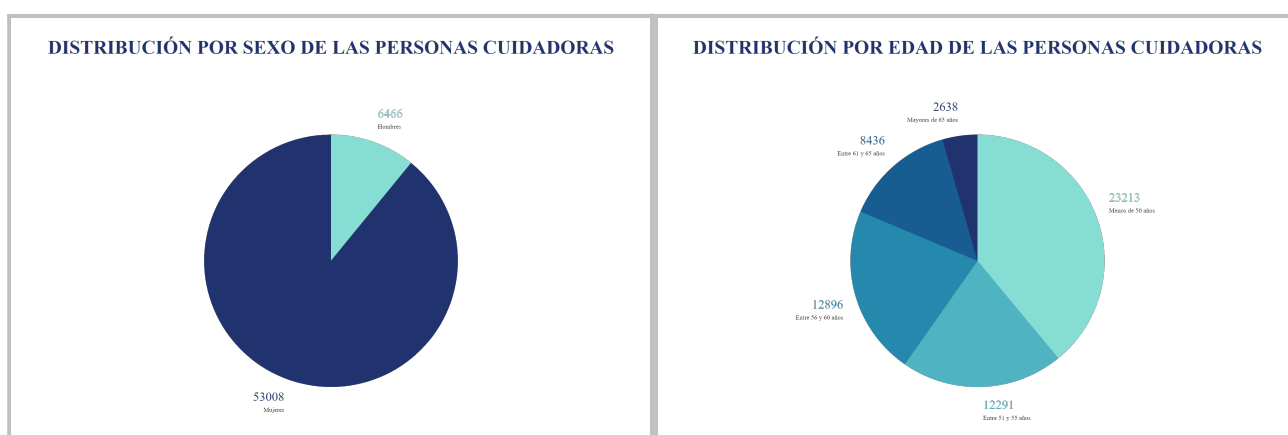
Las altas desde el mes de abril hasta el mes de octubre del año pasado supusieron un incremento vertiginoso. Esta situación se produjo debido a la reversión de un recorte producido en 2012 por el que se obligó a las personas cuidadoras a optar por asumir las cuotas a la Seguridad Social del convenio suscrito o causar baja en éste. Esta reversión ha supuesto la recuperación de un derecho imprescindible para las personas cuidadoras por el que el Estado se hace cargo de las cuotas a la Seguridad Social del convenio especial.

A nivel estatal se pasó de 7.304 personas en alta en marzo de 2019 a 50.092 en octubre de 2013. En el caso del País Valenciano se pasó de 825 a 7.035 personas que suscribieron el convenio especial de la Seguridad Social en el mes de octubre de 2019.

En estos momentos son 59.474 personas las que figuran de alta como cuidadoras en todo el ámbito estatal, siendo la comunidad valenciana la que más personas tiene en alta con 10.785. Esta cifra está directamente relacionada con la alta proporción de personas beneficiarias que tiene reconocida esta prestación.

Fuente: Elaboración propia con datos del Imsero. Informe de situación a 31 de mayo de 2020

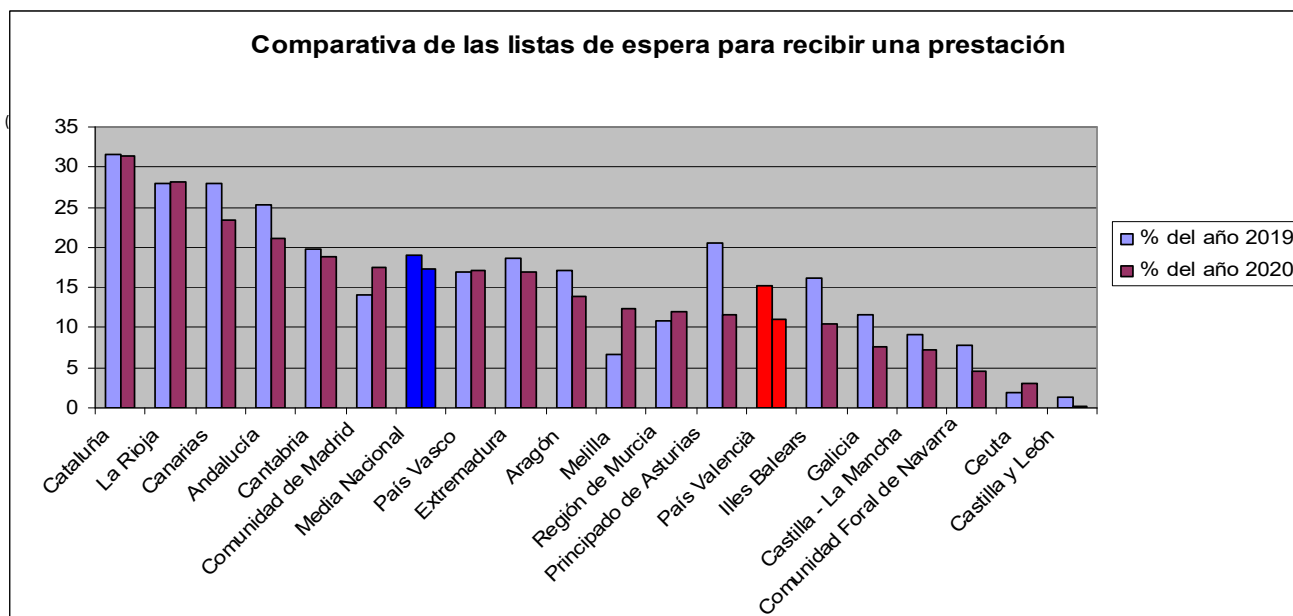
Fuente: Elaboración propia con datos del Imsero. Informe de situación a 31 de octubre de 2020

En el total estatal, un 89.10 % de las cuidadoras no profesionales son mujeres y un 10,90 % hombres. Una vez más, y de forma abrumadora, las mujeres siguen siendo las que se ocupan de los cuidados de las personas en situación de dependencia.

Por edad, el 40% de las personas cuidadoras que han suscrito convenio especial tienen menos de 50 años y un 60 % son mayores de 60 años.

Un aspecto positivo a valorar en el País Valenciano es la creación de un censo de personas cuidadoras en el entorno familiar, para iniciar un proceso de reconocimiento de las competencias profesionales adquiridas mediante la tarea de los cuidados. Es una manera de que posteriormente y con la formación necesaria puedan ejercer su labor profesionalmente y por tanto les pueda servir de oportunidad laboral cuando así lo deseen. Sobre esta cuestión, se debe advertir que a día de hoy todavía no se ha iniciado el proceso de cualificación de las personas inscritas en el censo.

6.- LISTA DE ESPERA

Según los datos del IMSERSO a fecha 31 de octubre, un 17,28% es el porcentaje medio nacional de personas pendientes de recibir alguna de las prestaciones del Sistema de Dependencia, esto son personas que ya han sido valoradas, que tienen derecho a recibir una prestación o servicio y que están a la espera de recibirlo, este porcentaje ha disminuido en dos puntos con respecto el año anterior.

Catalunya es la comunidad que acumula mayor lista de espera con un 31,31% mientras que Castilla y León es la que menos con un 0,14%.

En el País Valenciano, se reduce la lista de espera de forma progresiva, hemos pasado de un 15,15% en el año 2019 a un 11,04% en el 2020. Nos situamos como la séptima comunidad con menor lista de espera con 6 puntos por debajo de la media estatal.

La cifra total de personas que se encuentra en “lista de espera”, personas a las que no se les reconocen sus derechos y continúan a la espera de recibir una prestación o servicio en nuestra comunidad, son 22.318.

Hay que señalar que, en estos momentos, al estar descentralizado la tramitación en los ayuntamientos, en algunos de ellos se están resolviendo los expedientes en el plazo de 6 meses, que es lo que establece la norma, pero en otros todavía se está tardando en resolver más de 14 meses.

7.- CONCLUSIONES Y VALORACIÓN

En primer lugar, queremos destacar cuestiones importantes tales como el incremento progresivo de personas atendidas en el Sistema de Atención la Dependencia en el País Valenciano, se ha pasado de atender a 41.662 personas en septiembre de 2015 a 99.271 en octubre de 2019. Sin embargo, aunque el número de personas en “lista de espera” ha bajado significativamente, se ha reducido a la mitad, todavía quedan 22.318 personas en lista de espera, muchas de ellas personas con dependencias severas que se encuentran en una situación de extrema vulnerabilidad, que precisan de unos cuidados especializados que no llegan.

Desde CCOO PV, consideramos que a pesar del esfuerzo realizado por la Generalitat en reducir la “lista de espera” efectuando cambios muy positivos para ello, como la descentralización de la valoración de las solicitudes a los ayuntamientos, hay que continuar incidiendo en esta problemática hasta lograr el objetivo de la plena implantación de la ley. Al estar la valoración de la Dependencia en estos momentos transferida a los municipios, desconocemos cuál es el estado de la situación en cada uno de ellos, por lo que es difícil determinar dónde está ahora el verdadero “cuello de botella” en el sistema de dependencia del PV. Es preciso conocer si está en las valoraciones de los municipios o en la concesión de la prestación por parte de la Generalitat.

Podemos afirmar que hay municipios en los que se está resolviendo dentro del plazo que marca la ley, sin embargo en otros todavía se demora en más de catorce meses. Tanto la Conselleria como las entidades locales deberían publicar sus datos de “lista de espera”, necesarios para una Administración más transparente.

No podemos obviar que históricamente el nivel de implantación en nuestra comunidad se ha situado a la cola respecto a otras comunidades. Si tenemos en cuenta el resto de comunidades autónomas, la nuestra es donde se aprecia una mayor determinación para acabar con la “lista de espera” con una importante reducción de las personas que se encuentran pendientes de percibir su prestación o servicio y un incremento mínimo del número de solicitudes no valoradas. También es una de las autonomías que mayor crecimiento de personas beneficiarias atendidas ha conseguido en el último año.

En este mismo sentido, el incremento presupuestario del último año ha sido en un 18%, situándose a la cabeza de las comunidades que más han invertido en atención a la dependencia y promoción de la autonomía personal, cuando la media de incremento estatal se sitúa en casi un 7%.

Adquiriendo, a su vez, la segunda posición en un mayor aumento de personas beneficiarias durante este año, en el que se ha situado el incremento medio estatal en 10.491 personas, por debajo de las 14.072 nuevas beneficiarias del País Valenciano.

No obstante, el sistema de dependencia actualmente está colapsado, su crecimiento es insuficiente para atender la demanda de servicio. Especialmente grave es la situación de falta de servicios públicos profesionalizados (centros de día, centros de atención residencial, servicio de ayuda a domicilio...), que siempre garantizan una mayor calidad en la atención y es una fuente importante de creación de empleo.

Los rasgos sobre los que se asienta este crecimiento en la cobertura, muestran la precariedad de la red de servicios profesionales públicos o concertados que arrastra el País Valenciano desde hace décadas, esta deficiencia de servicios, se refleja cada vez más, en la tendencia ascendente de las prestaciones económicas, especialmente de cuidados en el entorno familiar, que son ya el 60% de las prestaciones otorgadas en el País Valenciano, tendencia inversa a lo que se produce en el ámbito estatal, cuya media estatal de personas que reciben servicios profesionalizados es de un 68,50%.

El incremento de la prestación económica de cuidado en el entorno familiar es contrario al espíritu de la Ley que recoge la excepcionalidad de la misma para casos muy concretos en los que se reúnan ciertas características y no con el carácter general con el que se reconoce desde la puesta en marcha de la Ley en nuestra comunidad.

Significativo sigue siendo el dato de que un 90% de estos cuidados informales los realizan mujeres, las cuales han podido ver una oportunidad en la creación del censo por parte de la Generalitat Valenciana para iniciar el reconocimiento de sus competencias profesionales y que les facilite una posible salida profesional. No obstante, para hacer efectivo este reconocimiento es preciso que se ponga en marcha de inmediato el proceso formativo que permita la obtención de la cualificación.

A esta situación, se une la falta de desarrollo de los servicios de prevención y promoción de la autonomía, junto la prestación de asistencia personal, únicamente reconocida a 32 personas en el País Valenciano.

Es fundamental que se refuerce el sistema de atención a la dependencia que crece a un ritmo insuficiente, de forma que se dé una mayor cobertura a la sociedad priorizando los servicios, con un incremento de ratios que permitan una disminución de la presión asistencial sobre las personas trabajadoras con la consecuente mejora de la calidad en la prestación.

Especialmente urgente es la revisión del modelo de atención residencial, con una mayor creación de plazas públicas, siendo imprescindible a su vez la corrección de las importantes deficiencias actuales de los centros residenciales, la mayor dotación de plantilla, la correcta implementación de las medidas de prevención y protección y la mejora de las condiciones laborales del sector.

Gran parte de estas deficiencias han provocado que el impacto de la pandemia sanitaria provocada por la Covid-19 haya golpeado con dureza a personas trabajadoras y usuarias de las residencias de mayores.

En cuestión de fallecimientos, tanto en personas pendientes de reconocimiento de su situación de dependencia como de beneficiarias, el dato de incremento es demoledor.

En el caso de aquellas personas que habían solicitado el reconocimiento de su situación de dependencia en el País Valenciano, se ha producido un 30% más de defunciones de lo esperado, lo que significa 2.712 personas más de la tendencia natural que han fallecido estando a la espera.

Del mismo modo, en el caso de las personas en situación de dependencia beneficiarias de una prestación, el exceso de fallecimiento se sitúa en un 60,1%, un total de 2.964 personas, incremento muy importante cuyo origen previsiblemente esté motivado por el elevado número de personas que han fallecido en los centros de atención residencial durante los últimos meses.

Por otro lado, no podemos dejar de resaltar el grave problema de Infra financiación que sufre nuestra comunidad. Concretamente en el sistema de atención a la Dependencia, nuestra comunidad solo recibe de la Administración General del Estado un 11,1 % de gasto público, mientras que la Generalitat Valenciana debe hacerse cargo del otro 88,9 %, a pesar que la Ley de Dependencia prevé que la inversión estatal debe ser de un 50%. Es esencial que el Estado alcance el porcentaje acordado que requerirá de un incremento mayor a los 600 millones de euros propuestos para este año.

Por todo lo expuesto, entendemos fundamental que el gobierno valenciano mantenga un diálogo constante con los agentes sociales, para que se sigan poniendo en marcha actuaciones que posibiliten la total implementación de la Ley de Dependencia en nuestra comunidad. A su vez, es imprescindible que se aborde un proceso amplio y participativo de evaluación de la implantación de la Ley, que contemple el nivel de compromiso y consenso político y social que dio origen a la norma, debiéndose abordar cuestiones como la definición de un marco de cooperación socio-sanitario y el reforzamiento de la transparencia del sistema

8.- FUENTES.

Las fuentes que hemos utilizado para la elaboración del presente informe provienen de los datos publicados a por el Sistema de Información del Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia (SISAAD), del Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social y los datos que publica mensualmente en su página web la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de la Generalitat Valenciana.

València, 5 de diciembre de 2020

secretaria política social i joventut